

310458 తిది సము ప్రకటింవ బడును.

Vol. 9. } ఐన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ జనవరి నెల 9-వ తేది మంగళవారము } No. 285
నంపుటము F } మండు భి నా మ సం వ త్స ర ము, పుష్యమాస బహుళ సప్తమి ౬. } సంచిక 285

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

1923 RADHA - KRISHNA 1923

నుందర మైన శ్రీ రాధాకృష్ణుల ఉపయోగమైన
అమృతాంజనము క్యా లం డ రు

విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నది మా యేజంటవద్దకూడా దొరకును

క్యా లం డ రు నెల 1-3 0-4-0

వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0

వెంటనే వ్రాసుకొనవలయును.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు శెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబయి.

ఆ తు ర ప డ కు డు!

బాగా యోచింపుడు!!

మీయొక్క సొమ్ములు సవరన్ బంగారు తప్ప వేరు మట్టంబంగారుతో చేయింపకయు మట్టంబంగారుతో చేయబడినవి మెరుగు పోయినతరువాత విత్తలి సొమ్ముల వలె అవును. మీకు కావలసిన సమూహాగాజులు 40 రూ పాయల వెలతో సవరణ బంగారుతో చేయించి యివ్వ గలము. ఇప్తములేక వాపసు పంపితే 5 రూపాయలు తోసి నిచ్చిన వైకము ఇచ్చెదము. ఒకసారి తెప్పించి సగయొక్క నాణ్యమున్న పనితనమున్న పరీక్షింపుడు.

ఇండియన్ జ్యూయెలరీ మార్ట్

సగ ర్తవేట, జెంగళూరు సిటి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా ౧.కి అణాలు ౧౦ మాత్రమే.

అమృతాంజనము తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును.

అమృతాంజనము డిపో { 109, ఫ్రేరి కోడ్డు, ఫోట - బొంబాయి.
7, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మా ప్రదర్శనగదికి ఒకసారి దయచేయుడు!

(మనకు వాగ్దానమునకు తగిన మొదటిరకం వెండిపన్నీ కుండలు, గిన్నెలు, కట్టలు, కంచములు, సహా మతినొసంగుటకు తగిన సామానులు దొప్పలు మహాత్మ్యగాంధీ, శివగౌరవ చరకముల పతకములు వాస్తవిక నది అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. చొక్కపుకెండ్లి, బంగారు పూచీగానుండును. ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి అంశుకల పుత్ర సగలకర్తలు, వై. వా. బా. శెట్టి మ. వ. వ.)

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టర్డ్)

తేలుకుట్టి కడుగుకు ఈ విషనంజీవిని వాడెన విషమును తీసివేయుటయేగాక కామ పూర్తిగా పోగొట్టును. కల పోకట్లకు. 0.8-0 పోస్తే 0.6-0, 4 పాకలు కొన వారికి పోస్తే ఇవారిం. 1 దణక పోస్తే 0.6-0.0. పోస్తే ఇవారిం.

చిరునామ:— రాజలక్ష్మీ కంపెనీ, నెం. 44 నంబులయ్యరు వీధి, మదరాసు

మలయచందనము

గనేరియా

అమృతం తేలు పిండిగానీ ఎటువంటి రుచియు లేదు. గిన్నెలకు వేసి కలపి ఖామలతో తావున క్రీడించుట వ్యాధులకు వాడి ఇది కలది. (51) డబ్బీ 14 కిల. 0.6-0.

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరంగోదామిలెటరీ

ప్రియ్యాను పత్రిక

సంపాదకాధిపత్యములు

రాజగోపాలాచారి

రాజగోపాలాచారిగారిని పూర్వము అసోసియేట్ ఎడిటరుగా నియమించుకొని వ్యాపారమునకు పూరించు గా సంకల్పము మిక్కిలి గృహింపదగినది. "గాంధీయవాదము"ని పోషించు మహాత్ముని ప్రేమకన్న మనకు మరల మరల ఒక్క అడుగు ముందుకు వెళ్ళుటకు వెనుకటగాని బెట్టుటకు తీర వున్నది. అది విలక్షణము ఆచారానికి వర్తింపదు. గాంధీ మహాత్మునియందు రాజగోపాలాచారికి దృఢ విశ్వాసమును, భక్తి యును. ఇది సహాయములకు అనుయాయుల మహాత్ముని భావమును అభిప్రాయము ప్రకటించుటకు, అందును స్వయంకృతగాని వ్యాసము అమలముగాను పరిగెనవారి దిగును. "ప్రియ్యాను" అని భక్తి పారిశ్రామికముగాను గాను, గాంధీని తెలియజేయు, కాని ఆచారానికి తమ గురువు అభిప్రాయములతో ఒకటియే. మనము కేవలము వారిజాతిని విశ్వాసము అలగు గురువుయొక్క నూతనము ఆమోదింపజేసి భక్తిని లెగించి నీచమును విర్రవలను ఖండించుట అవసరము. తాను కన్పించుచున్న యంగీకరింపజేయదగిన గాంధీ మహాత్ముని యుద్ధవిధానము అన్నియో చాలవలె తనకు నచ్చి నందుననే కిసానహింసను అంగీకరించుచు రాజగోపాలాచారిగారి ఆశీర్వాదములను స్వచ్ఛందముగా అట్లు స్వగతముగా నాలోచనచేసి, కేవలము కన్పించుచున్నది. యామోదింపదగిన దుట దుస్సాధ్యము. "యంగు ఇండియా" నంటి గొప్ప పత్రికను నిర్వహించుట బట్టియు, ప్రతిభావంతులను, ప్రతి విమర్శకులను ఆ పత్రిక యందుగాని, కాంగ్రెసునందుగాని సాంఘిక సమాధానము నొసంగుట బట్టియును కనగొనవచ్చును.

గాంధీ మహాత్ముని విజయము

ఎడమతేక, ఈ యనుచుచున్న మిత్రులను ప్రత్యేకముగా సమీక్షించుట లేకపోయినది. ఎవని సిద్ధాంతములను విజయము గలుగునో, ఆతడే గొప్పవాడను. ఈజరిమానును బట్టి జూచిన, గయాకాంగ్రెసు గాంధీయవాదమునీ మహాత్ముని కార్యక్రమమునను, సిద్ధాంతములను నిజమును చేపొచ్చినది విడిచి గురువుని, నుమోక సంకల్పమునుండి నిష్పంథములను ఆయన తన కార్యక్రమమునకి తొలగియొచ్చును, స్వయంకృతము ప్రజలపై నెట్టి యుద్ధవిధానము కేవలము అంగీకరించునో, దాని, చండిత నెల్లూ వాటి అబ్బాలో భాను గార్లవంటి ను ప్రసిద్ధ వాడుకలు అసహాయాధ్యక్షమునకు కొన్నియోచనలను కృతరేకముగా నున్నను, కాంగ్రెసునందు ప్రతిపూల వాతావరణ మెంతయూడినను, కాంగ్రెసు ఏమభ్యాసముగాని సవరించుట నిరాకరించి యుండుటబట్టి జూచిన అసహాయవాదు లభి క సంఖ్యాత్ములు గాంధీయవాదముని యంగన సంతృప్తిభావముతో స్మరించుచున్నారో తెలిసికొనవచ్చును. ప్రతిభా వంతులను సాగరము, కానకభూ ప్రదేశముల యెడ నూతన పత్రికను కవలయును గలిగింది. విజయము గాంచినవారి వాతమునందు ప్రభావము విశేషించి లేకయుండినను, ఎడిటింగును కవలయును గలిగియుండు

ట, అసహాయవాదులకు గాంధీయవాదమును గల విశ్వాసము బట్టియును వెళ్ళవచ్చును. కనుక, గాంధీయవాదముని నిష్పంథమున నుంచినంత మూలమున ఆయన ప్రారంభించిన యుద్ధమునకు బలముతగునని తెలిచి సంకల్పించెడి ప్రభుత్వమువారును, ఆంగ్లో హైందవులు తమ భ్రమలను ప్రోత్సహించుట యాత్మము.

మితవాదుల దౌర్బల్యము

భారత మితవాదులు ఇందు గోతులమధ్య నున్నారని వీరు భ్రష్టముజూచి పిలిచారనియు, స్వగతపాలనమునకు విశ్వాసములేకయు, అందీకను క్రమగ పనిచేయు వారనియు తోడి జేయుటలే తలంపటకు వున్నారని. అసహాయవాదుల నాయకులందు తోడ్పడుట తనయొక్క భారతదేశమునకు నికరమార్గాల కార్యక్రమములపై ప్రమదిభావముతో కృత్రిమముగా తన నియు యూరోపియన్లును ప్రభుత్వాధికారులును మరియొక పైపు ఈ మితవాదులపై నికరమార్గ ముండు. కావ్రీగారు నిస్సారమైన భావాలతో ప్రభుత్వ ప్రభుత్వము విమర్శించి కొంత కుభిత్వద్విధాన సామానిని సంకల్ప ఆంగ్లో హైందవ పత్రికల యాగ్రహమునకు ఎటుల గుర్తుకొన వలె తెలిసియున్నది తరువాత, అట్టి కారణములతో మితవాద సమాజము సంకల్పము ఈ పత్రికల చిహ్నము లోనైంది. మా స్థానిక సమాజిక ఆంగ్లో హైందవపత్రిక ఏమివాదనో, చూడుము:

"భారత మితవాదులు సమాజమునందు అతివాదుల గర్వముల దొంగతనములను బ్రకటింపచుట తుదకర్తవ్యము. వార తేకములని నిజాని తెలు గవాలక అలోచనలేమిని నూచించు తీర్మానముల గానిండు. వార తేకముగ అసహాయవాదుల తప్పులను ఎత్తి చూపుచు స్వగతపాలనాభివృద్ధికి తాము జూపువర్ణములే యుక్తములైనవనియు, ఎటుగల్గి చాటుచుండు ఇంతవరకు వుండు. కాని విప్లవకరము అసహాయవాదము మును వాగనము చేయుటకు ప్రభుత్వము వాతవలించుచేడి విధానమునకు సాయపడుటయందుమాత్ర మీ మితవాదులు వెనుకకు దురు. తాత్కాలికములపరిపాలనము వెంటనే వారలెననియు, నీనిలు మిలిచి తుదొక్కములను భారతీయుల సభి క సంఖ్యాత్ములను నియమింపకలేనియు, ప్రభుత్వమునాకి శిథిలముగ నే తీర్మానములను అట్టహాసముగా గానిండు."

మేము పై యభిప్రాయములతో సంపూర్ణముగా నేకీకరించుచున్నాము. ఈమాట మితవాదులు సమాజమునందు వారలందు తీర్మానముల గానించి సకలము ముగించుట యాత్మము. అసహాయవాదులకు యాభిప్రాయముల గట్టిపయత్నముల సలిపి దులదైర్దవలెనను తీర్మానముకటి. భారతదేశములో తమ తాత్కాలిక ముగిసినదియు ఇక స్వగతపాలనము నొసకవచ్చునదియు నికరమార్గాలలో ప్రతిపూలను తలంపటకు - ఆన గా ప్రకటనములు - భారతదేశము చేచుండుటయే సరియైన మార్గమని నిర్ణయించుటయు, రెంతతీర్మానము ఈ రెండు తీర్మానములను చూచును.

అమృతము నకు

బి. ఎన్. రైల్వేమీద నున్న శ్రీకాకుళం రోడ్ రైల్వేస్టేషనువద్ద నున్న బియ్యపు యంత్రమును కొనుటకై తెండరులను పంపుకొనవలెను. సవర యంత్రమును చనిపోయిన రాజా పి. వి. జగ్గారావు గారు యు 75000 లు ఖర్చుపెట్టి, కట్టించిరి అది రైల్వేస్టేషనునుండి కొద్దిగజముల దూరమునందు యున్నది; వరి ఉత్పత్తియగు గంజాము, విశాఖ పట్నము, ఏజన్సీ జిల్లాలకు సమీపము నున్నది. తెండరులను, నీలుచేసిన కవరులో నుంచి విశాఖ పట్నము, డాబాగార్లన్నలో నున్న షర్ మహా మృదువురము సంస్థానము మైనరు ప్రొప్రైటరీకు గారి గార్డియన్ గారికి 31-1-1928 తారీఖు లోగా పంపుకొనవలెను. పరీక్ష చేయబడుటకై యంత్రము లేవవలసి యున్నది. గార్డియన్ గారికి వ్రాసిన యంత్రసామగ్రిల జాబితా పంపబడును.

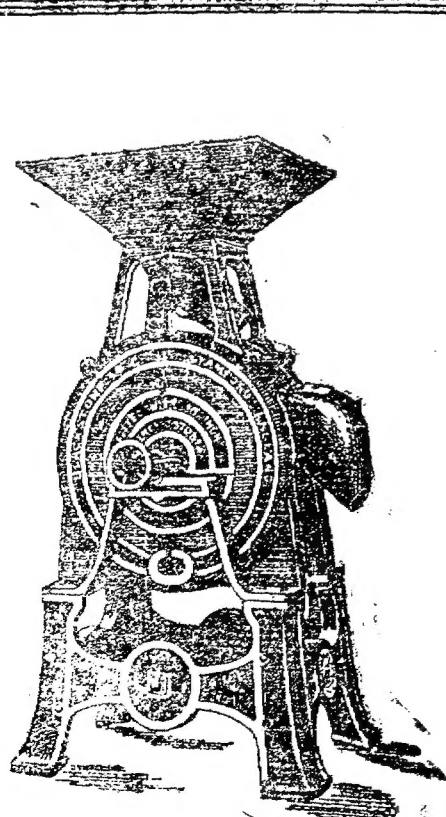
శ్రీ పి. వి. భానోజిరావు,
షర్ మహామృదువురము
ప్రొప్రైటరీకు గారి గార్డియన్

జాతకరత్నము

జన్మనక్షత్రము పుట్టినతేదీ తేక మున్నగునవి లేకయే సంకల్పన ఫలితములను క్యాకర్లరు రీడింగ్ సహాయము సంకల్పనములైనను జ్యోతిషుని సహాయము ఆకర్త లేకయే తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు. భవము, సంతానము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. దీని తెలరు 2-0-0, నెలఖరులోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే కలయునో జాతకములు సరసమైనవరకు పంపబడును. (164) గ్రేట్ యిండియా జ్యోతిషాలయము, ఖింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

రత్నపురుష లేహ్యం

నుఖవ్యాధులను, అతిసంభోగములను ఇతర కారణములు కలన, కలిగిన కుష్టనష్టమును పోనణచి బలముకలుగజేయును. ఈ యాలికామహింస తెలియనివారుండరు. ఇకేమించివ్రాడు కవలయు లేదు. శ్రీ 1-కి రు 2.4-0 లు, కొరువారికి కేట్లాగు ఉచితము. పట్టాభిరామ వైద్యశాల
రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

స్టామ్ ఫోర్డు పిండి మరలు

సామాన్యమైనది, కొద్దివ్యయముతోనే పనిచేయును.
కొద్దిస్థలము మాత్రమే చాలును, ఉపయోగించుట చాల సులభము.
వేడియుండదు లేక శబ్దము లేదు, తిరుగల్గును సులభముగా బాగుచేయవచ్చును.
ఉపయోగించబడిన జాగా లన్నిటిలోనున్న పిని కలుగ జేసినది.
ఆయిల్ ఎంజను, స్టీము ఎంజను, ఎలక్ట్రిక్ మోటారు లేక లైను షాఫ్టు ఏటిలో చేనితోనైనను నడుపవచ్చును.
క్రాత్త తిరుగల్గు స్థానములో నున్నవి.
పొట్టును, లోనిభాగమును బాగుగా విసరిమెత్తని పిండిని విసరును.
హిందూదేశమందు అంతటను, ఇంగ్లాండు దేశములోను వేనకు వేలు ఉపయోగించబడుచున్నవి.

Marshall, Sons & Co., India, Ltd. Engineers.
9, Second Line Beach, MADRAS
and at
CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE,
BEZWADA, & TANJORE.

GRAND CLEARANCE SALE!!

Only a few Days.

సగము వెలలు! కొలదికాలము మాత్రమే!! సగము వెలలు!!!

కవిరాజు శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారి

త్వరపడుడు!

బొబ్బిలియుద్ధము 1-0-0.

త్వరపడుడు!!

సగమువెలకు ఈయబడును.

ఈ క్రింది పుస్తకము లన్నియు సగము వెలకు ఈయబడును.

నాటకములు	రు	అ	సంస్కారిణి (నాటకము)	1 0
స్వప్నవాసనదత్త	0 6		అహల్యాశాపవిమోచనం	0 12
అభిజ్ఞానశాకుంతల	1 0		రాజమహేంద్రపురచరిత్ర	0 4
విక్రమోర్వశీయము	0 8		ఆరోగ్యదిగ్దర్శిని	0 10
లంకాదహనం	0 12		హాస్యపుపాటలు	0 6
చండకౌశిక (హరిశ్చంద్ర)	0 10		కర్ణసామ్రాజ్యము నవల	1 0
హనుమద్రామసంగ్రామము	0 10		సీతావనవాసము	0 10
సంగీతవిమర్శిని	0 12		ప్రార్థనాపాదపు పువ్వులు	0 12
స్వరాజ్యధ్వజము	0 12		రామదాసుచరిత్ర	0 4
సారంగధరనాటకము (వి సు)	0 12		అశోకుడు	1 0
శ్రీనివాసకళ్యాణము	0 8		అణానవలలు 16 రకములు	1 0
శ్రీకృష్ణ తులాభారము	0 12		భగవద్గీత	1 0
బొబ్బిలి యుద్ధనాటకమునకు శ్రావ్యువారికి				నవలలు, చరిత్రలు
యీ క్రింది పుస్తకములలో నేదేనుకటి సగమువెల				కీచకవధ
కీయబడును. వర్తకులకు యీ రేట్లు వర్తించవు.				భద్రాచలరామచరిత్ర
నాటకములు	రు	అ	శ్రీదేవి నవల	0 10
పాదుకాపట్టాభిషేకము పా ల న	1 4		లలితకుమారి నవల	0 10
సారంగధర	0 8		వెద్దాపురసంస్థానచరిత్ర	0 10
సరస్వతి	1 0		డిటో చిన్న తెనుగు	0 8
పూర్ణిమ	1 0		జాతక మర్మబోధిని జ్యోతిష గ్రంథము	1 4
కనకార (పాటలతో) చం కే	1 4		శుక్తిమతి నవల	0 12
సతీతులసి	1 4		చంద్రశేఖరము నవల	1 0
సంపూర్ణ రామాయణము	1 4		ధరణికోట నవల	1 4
సంపూర్ణ ఉత్తర రామాయణము	1 4		వ్యవహారచంద్రిక	1-0-0
బుద్ధిమతివిలాసము	1 0		డిటో (తెగింపుధర)	0-4-0
రసపుత్రకదనము	1 0		బొబ్బిలియుద్ధవచనం	0-2-0

మర:- ఆర్డరుతో సగము సొమ్ముపంపవలెను. రూపాయలలోపు ఆర్డరు వి. పి. గా పంపబడవు.

సరస్వతికృపలండరు! వెల రెండు అణాలు మాత్రమే!!

చక్కని 16 పానుల గ్లేజుకాగితములపై

నాలుగురంగులతో ముద్రింపబడినది.

12 నెలలకు 12 కాగితములు

తెనుగు పండుగలన్నియు గలవు.

మీకు పుస్తకములు సగము ధరలకు కావలసిన యావల మా క్యాటలాగ్ లోని నెట్టెంబరు, డిఫెంబరు నెలలు చూడును.

అనన్యాయ క్రొత్తనాటకము : వెల రు. 0-12-0

ఈ నాటకము కొనువారికి ఒక క్యాటలాగ్ ఉచితము.

N. B.:- ప్రతి ఆర్డరుకును ఒక సరస్వతి క్యాటలాగ్ ఉచితముగా పంపబడును.

పై ప్రకటన భాషాభివృద్ధిసేయ సమకట్టినదని పాఠకు లెఱుంగుదురు గాక.

మే.

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు.

రాజమహేంద్రవరము

గోదావరీబుక్కు డిపో

శాసనసభ

అసభికార వ్యవహారములు

విచారణసంఘము

మొన్నటి శాసనసభ సమావేశమునందు జెర్మానీ (నె) నీడెంట్లు 211 బి. పి. కేకపట్టెగారు శాసనసభలో ప్రభుత్వవ్యవహారములు ప్రయత్నము వ్యవహారములకు తావిచ్చుట లేననియు అసభికారసభ్యులు నూచించు ప్రజల బోకయోగకరములకు విషయములపై తీర్మానముల చర్చ కనకాశను లేకున్నదనియు అసభికారసభ్యుల యసంతృప్తి భావమును వెల్లడించిరి. అధ్యక్షులు గౌ|| ఎల్. పి. రాజగోపాలాచారియర్ గారు యీవిషయము విచారించి దీనిని నిర్ణయించు తీర్మానములను తెలియజేయుటకును సభ్యులయొద్దనుండు సోకదానిని నిశ్చయించిరి. ఈ యింకొక ఘట్టమువారు శాసనసభ సమావేశమునందే సమావేశము గావించిరి. ఈ 9 వ తేదీని తిరిగి సమావేశ మగుదురు. కొన్ని సమావేశమొత్తము అసభికారవ్యవహారములకు కొన్ని దినములు ప్రత్యేకముగా నియమించుటను గూర్చి వీరు చర్చించిరి. ఇటుల నియమించిన యెవల అసభికారసభ్యులు నెలనా ఒకటి రెండు దినములనైనను తమ తీర్మానములను ప్రవేశపెట్టుటకు వీలుండును.

ఇ ప్పు టి న్ని తి

ఇదిగోకే నోటీసు యియ్యబడినది 210 తీర్మానములు నెట్టెంబరు సమావేశమునకు తీసికొనబడినవి. ఇప్పటివరకు వీనిలో 50 మాత్రమే పరిష్కారమైనవి. విశతీర్మానములు చర్చకు తీసికొనబడక యింకాకాములేదు. నెట్టెంబరు తరువాత 107 క్రొత్త తీర్మానములు తీసికొనబడినవి. ఇవి సమావేశము సమాప్తమగు లోకుల యలోచించుట కేయవకాశములేదు. ప్రతిసెషనులోను కొన్ని దినములు అసభికారవ్యవహారములకు ప్రత్యేకముగా నుండుటకు నిబంధన లొప్పకొనుచున్నది. సెషన్ జరుగుచున్నతర కాలమున గరవ్యమగు దినములను మాన్యుచుండవచ్చును. ఈ నిబంధన సామాన్యశాసనసభలో అనుసరింపబడుచున్నది. ఈ రాజధానిలో అమలులోకి తీసుకువచ్చుటకు కారణము యిదివరలో అసభికారవ్యవహారములకు విస్తారముగా తేచుండుటయే. సభకు తీర్మానముల చర్చకే కాలమంతయు కనియోగించుచుండుటయే నైయంతోచున్నది. మొన్న సెషనులో కట్టితీర్మానములు ప్రవేశపెట్టబడినవి. ఈ విధమున ప్రభుత్వవ్యవహారము విస్తారముగా జరిగెను. అసభికార తీర్మానములకు అవకాశములేకపోయెను. దీనివలన అసభికార తీర్మానములు అసభికారవ్యవహారములతో నిండిపోయెను. ప్రకటన గావించబడిన అసభికార నిల్లులు ఒకటి రెండు తీసికొనబడవచ్చును. తీర్మానములు చర్చించుటకు వ్యవధిలేకండెను. ఇక ముందు అసభికార వ్యవహారములకు కాలమును నియోగించవలసినదని కమిటీవారు సిఫార్సు చేయరలెను.

వ్యా ల ట్

ఇప్పుడు వ్యాట్టోవిధానము నైకొనబడిన అన్ని తీర్మానములకును వర్తించును. కొన్ని తీర్మానములవిషయమున వ్యాట్టో తీసికొనబడి నిలిపివేయబడినయెడల యీ తీర్మానములు పరిష్కారమగుటకుల ప్రయోజనములేదు. ఇందువలన అనేకములగు ప్రాతబడితీర్మానములు కార్యక్రమమునందు నిలిచియుండును. ఈ తీర్మానములందు ప్రజలకును, నోటీసుయిచ్చిన అసభికారసభ్యులకును మతావలముగలిగెను. పార్లమెంటులోను సామాన్య శాసనసభలోను విధానము:- ప్రతిదినమును కొద్దిసంఖ్యతీర్మానములే వ్యాట్టోవలన యెక్కుకొనబడును. ఎక్కువగా నిల్చును. కామన్సులో ఒకటియే చెప్పబడును. వ్యాట్టోములమున తీసికొనబడితీర్మానములవారు అన్నియు చర్చకుకావచ్చుయెడల, అటులకానిచెల్లవు. మరెయికనా దరకాక మన్నపును తిరిగి వ్యాట్టోవలన యెక్కుకొనబడరలెను. ఇందువలన ప్రజలకు కనిపించితీర్మానములు వాటంటబయి కార్యక్రమమునండి తొలగిపోవును. శాసనసభలోగూడ నిట్టి యాచారమును కమిటీవారు ప్రవేశపెట్టరలెను.

కమిటీచివారణ చేయవలసిన దింకొకయంశము గలదు. ప్రయత్నము సభ్యుల కలన ప్రవేశపెట్టుటకు ఇట్టి విల్లులను వ్యాట్టోవలన యెక్కుకొనవచ్చును. ప్రకటన గావించబడిన తీర్మానములతో జేర్చుటయో? లేక ప్రత్యేకముగ తీసికొనవలసినదా? తీర్మానములతోపాటు యెక్కుకొనరలసియున్నయెడల సమావేశమున చర్చకుకావచ్చునందున నది తిరిగి యెక్కుకొనబడియుండుట కరుదుగా తేలిపింపవచ్చును.

శాసనసభ్యుల సిఫార్సుతో కూడినకాక ప్రజలయేమియును సంబంధించి యేమయినయినయేమి సభివారి యభిప్రాయమును తెలియజేయుట కనియోగించు తీర్మానములనుపాదించుటకు కొన్ని నిబంధనలలో తీర్మానము గావించుట విషయమైనయెడ కమిటీవారు యోచించవలసియుండును. ఇప్పుటివరకు అభ్యుత్థుర ఆచమలివిదా యిట్టివిరెండు మూడుతీర్మానములు సెషనుగా సంగీతించబడినవి. ఇట్టివియు గావించుటకు ప్రాంతీయ ఆర్డరు క కురిపింపవలసివచ్చును. ("వద్రాగు మెయిం"నుండి)

(న్యాయార్కు హేరాల్డు)

నాస్తికి జన దెంచి సంకయాత్మత్వై తమ సంకయముల
టనె కదలింపుకొను ముడిచి హోటలు కీ పర్వ, చాఫి
ర్వ, రెప్టా రెంటు వెయిటర్వ, త్రోవ పో
రులందరూ, హృన్దోధానమునవిశ్వసింపుచుభక్తమ స్మేహిత
గురిచినకథలను జెప్పకొనుచారే. జైద్యకామ్రజ్జులు మూత

ఈనూతనము మారదు, దీనినే చర్మవ్యాధులకును, కడుపు
వరి జబ్బులకును, కడువాడ ప్రారంభములకును, కఠినమగుద

అది అట్లుండగా, క్యూగారివంటి, రూపకావిత్యము
నమ్మకమువలననే చాలయందీకగుట వ్యాధులను నివారించు
దున్నందుకు క్యూగారి కెల్లప్పుడును కృతజ్ఞతతోనుండును. కా
గారి నిబంధనలలో దేనినాని, స్థిరీకరింపబడినట్లుగాని, మానసి
కాశ్రయముల కనుకూలముగ నున్నట్లుగాని మే మంగీకరింపజ
యము. అది అనంధము. ఇట్టివానియందు నమ్మకమునముఖ, వి
రూపిత్యమును వెలుపును. అత్యుగాక కృత్యముగ వాటిలో
నూన్లు, క్రిమివ్యాధులగుట నూతనములకు కృతజ్ఞత
ందును.

తెనకాలాను గాను గలచోటిచ్చిన విధమున ప్రైవటు సంఘ
ఆర్థివృద్ధిచేయుటకైను. మూడులక్షల ప్రైవటులచేర్చబడిరి. స్వీర్ణ
నంది అసియా మెన్సరలోనికి దాదాపు 800 మైళ్ల ప్రదేశము
గ్రీను సేనలచే నాగమింపబడిను కాని పర్యవసానము పే
విధముగ నుండెను. కానిలయదుబాడ్డిగారి విధానమును తీవ్రము
ఖండించుచున్న మాటినుపైతిక యీ లేఖలను ప్రకటించిన ద
విషయమును గమనింపవలెను. ఈ ప్రాతము సత్యముల
అనర్థములలో తెలిసికొనుట కెట్టి ఆధారములు లే
(అందను డెయిలీటెలిగ్రాఫు)

దేశీయ వార్తలు

దేశ బంధు దాసు గారి పక్షము వంగ రాష్ట్రమునంతటి ప్రజాభిప్రాయము

గయా కాంగ్రెసు

స్వరాజ్య నిర్వచనమునుగూర్చి జహీరుఖానుగారి లేఖ
ప్రభుత్వమును తీర్మానమునుగూర్చి యొక పాశ్చాత్యుని లేఖ
సర్ శంకరు నాయరు గారిపై కేసు

నాయరుగారు తనమాటలను తెల్పి 100 పానులు తాను కోరిన ధర్మకార్యముల కియ్యవలెనని
సర్ మైకేలు ఓడ్యారుగారు కోరగా నాయరుగారు నిరాకరించుట

లా సేను సభ

గయా కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు మహాసభల తీర్మానములకు టర్కీవారు సంతసించుట
డాక్టరు అన్సారీగారు పారిసు, లా సేను సభలనుగూర్చి నుడువుట

దేశ బంధు దాసు గారి పక్షము

వంగ రాష్ట్రమువారి అభిప్రాయము

(కలకత్తా జులై 8)

ఇంతకాలము దాసుగారు కలకత్తాను గాలేదు. 6 వ
తేదీన కలకత్తాలో జరుగునని అసోసియేషన్ ప్రెసువారు
తెలిపిన సభ జరుగ నేలేదు. ఒకటి రెండు రోజులలో దాసుగారు
వచ్చెదరని తెలియుచున్నదిగాని వారిపక్షమునా చెట్టిచురుకుడన
మును చూపుటలేదు. దాసుపక్షమువారు కాననసభల ఎన్నిక
లకు నిలచెద రని 7 వ తేదీన అమృతబాహుపత్రికలో ప్రధాన
వ్యాసమున ప్రాసీరేగాని దాసుపక్షమువారు మాత్రమేవిషయ
మున సేమియును ప్రకటించలేదు. ప్రోత్సహమువారు జరుపదల
చినవని కాంగ్రెసు విధానమునకు ప్రతిహతులమయినవో సేవా
పక్షమున వదిలివేసినవని దాసుగారి సహకారలలో నొకరగు
శ్రీకమలధర్మజీ (డక్కా) గారు తెలిపిరి. (హిందూ)

గయా కాంగ్రెసు

జహీరు ఖానుగారు

పాట్నా నుండి 6 వ తేదీన జహీరు ఖానుగారు హిందూ
పత్రిక కిట్లు తలచివార్త నందిరి.

"స్వరాజ్యమునగా విదేశీయుల సంబంధములేని సంపూర్ణ
స్వాతంత్ర్యముని కాంగ్రెసువారు నిర్ధారణ చేయుచున్నారు."
అని మాలానా సమర్థుడు. ఫజలు రహమానుగారు తెచ్చిన
తీర్మానమును 1921 లో జరిగిన మహాసభలో హజరు మోహనీ
గారు తీర్మానము నామోదించినంత మంది
సభ్యులైనను గూడ 1922 లో నామోదించలేదని అసోసి
యేషన్ ప్రెసువారు తెలిపిరి. ఈ ప్రకటనము సరిగాదు. ఈ
తీర్మానమును విషయ నిర్ధారణము సభలో మాలానా
రహమానుగారు ప్రపాదించిరి. మాలానా
రహమానుగారు మాలానా హజరు మోహనీగారి
అభిప్రాయముతో పూర్తిగా కేకీభరించి యున్నారు.
ఆసభలో 100 మందిసభ్యులుండిరి. వారిలో 49 మంది అసగా
సగమునండి తీర్మానమున కనుకూలముగా ఓట్లనిచ్చిరి. అనా
మహాబాదులో విషయ సంఘటనలో నాల్గవంతు మంది
మాత్రమే మోహనీగారి తీర్మానము నామోదించిరి. రెండు
ఓట్లు తక్కువగుటచే గయాలో విషయసభలో నీ తీర్మానము
వీగిపోవుటచే దానిని మరల మహాసభలో నుపపాదించెదనని
రహమానుగారు అభ్యర్థనకు తెలిపిరి. అనాడు ప్రభుత్వ ఋణ
ముల తీర్మానము తరువాత స్వరాజ్యతీర్మానము చర్చకు
వచ్చునని కార్యక్రమ పట్టికలో నుం
డుటచే న్యాయస్థానముల తీర్మానము చర్చింప బడుచుండగా
మాలానాగారు మాధ్యాహ్న కప్రాభాస మొనరించుటకు వెలు
పలికి వెళ్లిరి. కాని న్యాయస్థానముల తీర్మానముచే చర్చముగియ
గానే అధ్యక్షుడు ఋణముల తీర్మానమును చర్చకు వెట్టుట
మీని స్వరాజ్యతీర్మానమునే చర్చకు వెట్టెను. అప్పుడు మాలా
నాగారు సభలో లేనందున ముజుంబారు (కామిలా) గారా
తీర్మానము నుపపాదించిరి. వీర్యుట మాలానాగారుచచ్చి ప్రభుత్వ
క్రమిచ్చుట కనుకరింపవలెనని అభ్యర్థననికోరిరి. అందుల కభ్య
ర్థన దనుమతి నొసంగక అనుమదించుట కనుమతి నొసంగెను.
మాలానాగా రట్లునవదించిరి. మహాసభలో దానిపై ఓట్లు

పుచ్చుకొనగా మూడవ వంతుకు ఓగ్గరిసంఖ్యల వారనకుల
ముగా ఓట్లనిచ్చిరి. సేను అహమదాబాదు సభలో నీ తీర్మానము
చర్చింపబడినపుడుగూడ నుండినది. అనామహాబాదులో కంటే
గయాలోనే హెచ్చుమంది అనుకూలముగా ఓట్లనిచ్చిరి సేను
నిర్ధారణగా చెప్పవలెను. ఈ తీర్మానమును గూర్చియే మాలానా
హజరు మోహనీగారిని కారాగృహమునకు పంపినందున సేను
కటికంటే నిపుడు హెచ్చుమంది దీని నామోదించిరి జహీరు
గారు తలచినవీరి.

ముణముల తీర్మానము

ఒక పాశ్చాత్యుని లేఖ

(బ్రిటిషువొరతనమునా రిపుబ్లికేయునున్న ముణములకు
తాను బాధ్యులము గామన తీర్మానమును సేను కాంగ్రెసు
మహాసభలో నామోదించిన వార్తాపత్రికైన సభికారమును
హింపకమానరు. క్రస్తుతమావనలను యిప్పటి రాజప్రతినిధి
గారును ఖించెను ఉద్యోగులను గూడ మాత్రుగా గారి కంటే
బాగుగా గ్రహింపలేక యున్నారు. బ్రిటను వొరతనమువారు
పూచీబడినగాని సివిలు సర్వీసు యుద్యోగులకు మనశ్శాంతి
కలుగదని లండను టైముస్ పత్రికకు ఎం. డబ్ల్యు. ఫెంటును
(వి. సి. ఎస్) గారు వ్రాసిన లండను నగరమునండి 4 వ తేదీన
కలకత్తా యంగ్లిషుమను పత్రికకు తలచివార్త పంపబడిన.

లా సేను సభ

కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు సభల తీర్మానములు
తురుష్కులలో మంచి ఫలితము కలుగుట

లా సేనులో నన్న టర్కీవారు గయా కాంగ్రెసు ఖిలా
ఫతు మహాసభలో నామోదించుట తీర్మానములకు చాల
వార్త మును వెల్లడించిరి. మహమ్మదీయులలో కొందరిని వేరు
చేయుటకును ఆసియా ఖండవాసులలో కలిగిన వికమత్యాను
కూలకును నూతన ప్రజాభిప్రాయము నిశోధించుటకును జరుపబడుటకు
తంత్రములు ధర్మభండమున నెంతమాత్రమును కొనసాగవని
నుడువుచు లా సేను సభలోని టర్కీవారు చాల సంతోషమును
వెల్లడించిరి (బోంబే కానికేలు).

శాసనసభాబహిష్కరణ తీర్మానము

సి. రాజగోపాలాచారిగారి లేఖ

సి. రాజగోపాలాచారిగారు అమృతబాహు పత్రికకు
ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు.

కాంగ్రెసునందు శాసనసభాబహిష్కరణ విషయమై
సేనుపపాదించిన తీర్మానమునై మీరుకొంత విమర్శించినారు.
మిత్రతనిధి కొన్నితప్పులతో అతీర్మానమును మీకంపెను. విష
యనిర్ధారణ సంఘమునందును మహాసభయందును సేనీ తీర్మాన
ముపపాదించుటకు మునుపు గావింపబడిన మార్పులను కారాగృహ
కాగ్రహిణియు గమనించి యుండలేదు. కావున తీర్మా
నమునందలి కడపటి భాగమును యిక్రింద ప్రకటించుచున్నాను
రాబోవు ఎన్నికలయందు పోటులు శాసనసభలకు ఆ
భ్యర్థకులగు నుండుకొందరియు ఈ సలహాకు వ్యతిరేకముగ ఆభ్య
ర్థకులగు యుండువారికి ఇతరవోటుల వోట్లు ఇచ్చు గూడదనియు
యూరద్భావక కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిర్ణయించు విధమున
ఈ బహిష్కరణోద్యమమును కొనసాగించవలయునని వోటర్లకు
సలహా ఇచ్చుటకు యామహాసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

డాక్టరు అన్సారీగారు

ఫిల్లీలో సంభాషించుట

గయాలో జహీరుఖానుగారిలాఫతు మహాసభ కథ్యక్షుర
వహించిన డాక్టరు అన్సారీగారు రటనుండి ఫిల్లీ నగరమునకు కచ్చిన
వీర్యుట టర్కీనిగూర్చి గంభీరముగా నిటుల నుడివిరి. భరతఖం
డమున మహమ్మదీయులలో ఆతివాదులు మితవాదులను విభేద
మేలేదు. లా సేను సభలో టర్కీ ప్రతినిధులు కొరిన కొరి
కలన్నియు న్యాయమయినవని భారత మహమ్మదీ యు
లందరు సంగీకరించుచున్నారు. ఇక మిగిలిన భేద
మేమైన నున్నవో నది త్యాగ క్రితముండున్నది. టర్కీవారి
కోరికలు న్యాయమైనవని సభలలో తీర్మానించుటతోనే కొం
దకు తృప్తిచెందెదరు. మరికొందరటుగాక అందుల కత్యధికముగు
త్యాగము గావించెదరు. జర్మను లియోకలసిన నష్ట పరిహార
మును గూర్చి ఆంగ్లవరాను దేశము లెన్నటికిని ఏకీభవించవని
సేనుగుడును గాన పారిసుసభ ఫలితములను గూర్చి నాకేమి
యును వింతలేదు. జర్మనీ వారి వలన భనము
రాబట్టుకున్న వరానువారికి దుష్ఫరస్థితి గలుగును వారం
దు విషయమున ఆంగ్లేయులతో నేకీభవించవలయు. మోగలు
లోని కిరసనాయలు బావులను వదలగూడదను పేరానచే ఆంగ్లే
యులు ఆంగ్లా వారికోర్కెల విషయమున నితరతేజములవారి
తో నేకీభవించ బాలకుగాన సీరెండు సమస్యల విషయమునను
మిత్రమండలివారి యొకమత్యము వట్టివిధ్య అకిరసనాయలు బా
వులలో నాల్గవంతు హక్కును మరల బడయుటకు బ్రియాండు
గారు హెచ్చుగా కోరుచుండుటచే సభకు టర్కీవారిలో నేకీ
భవించెను. ఏలనగా టర్కీవారి రాబావులపై తనకుగల యాజ
మాన్య స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలుగి వచ్చెదని ఎవ్వరు
హెచ్చు మొత్తము నిచ్చినవారి కాబావు ను కట్టు కిచ్చెదరని
అతడు లెలంచెను. అట్లు జరిగినవో హెచ్చు మొత్తమును టర్కీ
వారికిచ్చి ఆబావులను కట్టుకు పుచ్చుకొనుటకు పరానువారు
సంసిద్ధులైయున్నారు. ఇదివరకే బ్రిటిషువారికి కిరసనాయలు
తేజ్రములు మూడుకలవు. ఇంకను మరి కొన్ని స్థానములనుగూడ
బ్రిటిషువారే సంపాదించినవో కిక్కిన దేశములవారికి నష్టము
కలుగును. బ్రిటనువారు బ్రిటిషునుగొని యున్నంత కాలము
లా సేను సభలో అనుకూలము కలుగుదు. ఆసభ విఫలమైనవో
అతిదాతులును ప్రపంచ యుద్ధమైన జరుగును. లేనివో ప్రతిదేశ
మున యుద్ధమునకు సర్వసన్నాహములును సమకట్టుచు వేచి
యుండుటయైన తటస్థమిను. మరియొక దారుణ రణమునమును
గుట కై లోపాతేకము వారిపుడిచుటకులేదు. ఎట్లులేనను టర్కీ
వారికి నష్టములేదు. యుద్ధమే తటస్థమిచినవో గయాలో జరిగిన
ఖిలాఫతు మహాసభలో నామోదించుట తీర్మానముల ప్రకార
ము భారతమహమ్మదీయుల లండనును సభ చుకొనుటకు తగిన
కారణ మేర్పడును వారు నిర్ణయముగా నట్లు నడుచుకొందురు
యుక్తిమతగు కర్మనుభవులు అల్ప సంఖ్యాకుల విషయము
మున్నగుననేక అడ్డంకులను కల్పించుచున్నారు. ఎట్లులైన
మోసమున వదలుటకు టర్కీవారి స్వగొనునట్లు నిర్బంధించుట
కే యావన్నా గ మంతయును జరుగుచున్నది. ఈ వయ్యుక్తిని
టర్కీవారి దివరకే గ్రహింప గలిగిరి గాన
వారిక మోసపోరు. రెండవది జలసంధివిషయము. ఈ విషయ
మున రష్యులొక ను రాష్ట్రములవారు చాలవని చేసెదరు. బ్రి
టిషు మిత్రములవారుటవలన టర్కీవారికి ప్రతికూల మేమియు
కలుగలేదని కొందరు నూదించిరి. చుర్రులు మారిగాని బ్రిటిషు
విదేశ కార్యాలయమువారి వద్దవిషయమును మారలేదు. ఆకా
ర్యాలయమున వెనుకటివలెనే కర్మనుభవులు ప్రాజాపత్యమే ప్రబ
లముగా నున్నది. మహమ్మదీయులు సెయింటుపాలు దేవాలయా
ముట్టు భక్తిచూపుట ఎంతసాధ్యమో కర్మనుభవులు తనఅభి
ప్రాయములను మార్చుకొనుట అంతి క్షమభ సాధ్యము లాసేను
సభలో రానురాను కిరసమస్యలను చర్చించు చున్నారు. వీని
లో సమాధాన మునలేకుండదు. ఇదివరకును పామునీసిరి. ఇక
అడుగురాతి పల్లికను వెకలింప జూచుచున్నారు. టర్కీ ఓట్లు బ్రిటి
షువారిట్లు ప్రతికూలభావమును కలిగియుండుట బ్రిటిషువారి
కే వానికరవని డాక్టరు అన్సారీగారు నుడివిరి.

సర్ మైకేలు, సర్ శంకరు

నాయరుగారు

సర్ మైకేలుగారి పలుకులు

ఇంగ్లాండు ఇండియాదేశములలో కరీకంతునాయరుగారు
బహిరంగముగ నాకుతుమాపని నీయవలెను. నూతనమున సేను
చెప్పినధర్మకార్యమున కియ్యవలెను. వార్తలుచేసిన సేను శ్లో
రద్దుచేసికొందునని తెలిపితిని. అందులకు కరీకంతునాయరుగా
రంగీకరింపలేదని సర్ మైకేలు ఓడ్యారుగారునుడివిరి. ఈ కేసులో
లాహారు కర్మలు జన్మనుగారుగూడ ముఖ్యులగు సాక్షులలో
నొక్కరిని లండనునుండి జనవరి 1 వ తేదీన కలకత్తాపట్టును
క్రీతిక ప్రత్యేకతలవార్త పంపబడిన.

సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు

మాంటాగూగారి అభిప్రాయములు

ఈ ప్రత్యేక కఠినత కలగలె యింగ్లీషుమను ప్రతి లో ప్రకటించబడెను. ప్రస్తుతము భరతఖండమున వి. సి. ఎస్. ఉద్యోగులు ద్వంద్వపరీక్షలను గొన్నిటిలో ప్రజలకును స్పెషియల్ పార్స్ మెంటుకును బాధ్యులగుటచే రాజకీయ సంబంధములగు వివాదలలో వారుగూడ క్రవేళింపవలసి వచ్చుచున్నది. ఈ పద్ధతి తొలగువరకు నీసంబంధము తప్పదు. తీసికొని ట్టి సర్వీసు ఉద్యోగలందరును సంస్కరణములకు ప్రతిఘటించి నిర్ణయించుట సరిగాదు. సర్వీసు ఉద్యోగులలో తగిన గౌరవ దొరకకపోయినను సమర్థులగుచు లెక్కలు లభించినను ఆ ముద్యోగముల నెప్పటికిని సర్వీసు ఉద్యోగులకే యివ్వవలె ను పద్ధతి అనుచితము. ఆగష్టునెలలో లాయడు బార్డిగా రొంగిన ఉపస్థానముందలి విషయములలో చాలభాగము సక్రమమున విగావు ఆ ప్రసంగము చాల మానికరము గొరతమువారు సివిలుసర్వీసువారి అధికారమును స్వాతంత్ర్యమునకుగొరని లాయడుబార్డిగారు నడిచిరి. ఇదిఉత్పదకరము. పద్ధతినితప్పుకొనసంకము గాన నిపుడు సర్వీసువారి స్థితిని పొర్చి విచారణ చేయగలరవారు ఈపరిస్థితి సమయమునకు సంబంధించినంతవరకే విచారణ చేయదగును. ఈచిక్కులకన్నిటి నిదియే కారణమని మాంటాగూగారు నడిచిరి.

అనాయాస ఉత్తమమరణము

బ్రహ్మశ్రీ మహామహోపాధ్యాయ రామసుబ్బశాస్త్రిగారు

వీరు కంజాపూరుజిల్లా తిరు వాసలూరులో నివసించుచున్నారు. వీరు పాండిత్యవిశేషమున మరణసమయమున సరిగా గుర్తించి యుండటచే వారము దినములు ముందుగానే విష్యులందరును వచ్చునట్లు లేఖలు వ్రాసిపిలిపించిరి. నిత్యమును వేదములు, భగవద్గీత, విష్ణుసహస్రనామములు మున్నగువానిని విష్యులందరును తన చుట్టును గూర్చుండి పారాయణమొనరించుకొని యున్నారట. దశమివారు స్వయముగా జీర్ణపాత్రులైయుచున్నారట. ఏకాదశివారు మూతన వస్త్రమును ధరించిరి. అపుడేతిలో కాశిగంగలోని మృత్యుకలిపించి దానినిపొంది నిండ రా యిం చుకొనిరి. కుక (దర్భ) లను నేల కరువజేసి దానిపై పరుండి విష్ణు సహస్రనామములను స్వయముగా చెప్పి శ్రీరామా శ్రీరామా శ్రీరామా అని నడుపుచు కొంచెమైన మరణభావ లేకుండ అనాయాసముగ ప్రాణముల వదిలిరి. సాధారణముగ కొద్దిగైన క్యాసులు వచ్చును. వీరికేమియును కాలేదు. శ్రీరామా అనుమాటతోనే ప్రాణములు వదిలిపోయినవి. వీరిమృతి భిష్ములవారి కృష్ణులంద మరణమును గుర్తించు దెచ్చుచున్నది. ఇట్టి ఉత్తమ మరణము ఏక్రింది పుణ్యాత్ములకుగాని లభించదని మనపెద్దలు తెలిపెదరని మరణ కాలమున నామసానియుని సన్నిధానమునందుండి కృతముగా చూచిన మిత్రుడొకడు వ్రాసినలేఖను మధురకీటు కే. వి. రామస్వామిగారు హిందూ పత్రికకు పంపిరి.

అకాలీలు కొత్తగురుద్వారముల నాకమింప గోరుట

మహాంతులు ప్రభుత్వమువారిసహాయమునుకోరుట

నానకుగురుద్వారము మహాంతులు లాహోరు మండలము గాని ఖానుకొమారులాని ఉదాసీల గురుద్వారము మహాంతులు కృష్ణత్వమువారి సహాయమును కోరిరి. గాన వారిసహాయార్థము పోలీసులను కంపుటకు దొరతనమునా రంగీకరించిరి. 7 వ తేదీ కడయమునకు పోలీసులు నానకు గురుద్వారముకడ కేగిరి. అట్లా మేజిస్ట్రేటును పోలీసు నూకర్లుంటును గూడ నచటికి కట్టిరి గాని అకాలీ తనరును రాలేదు. చాలాపు ఆస్తిల భాయీపేరుగురుద్వారముమహాంతుగురుద్వారా సంఘమువారికి వశపరచినందున దొరతనమువారచటికి పోలీసులనుపంపలేదు. ఆ గురుద్వారము రైతులకును గురుద్వారా సంఘమువారికిని రాయభారములు జరుగుచున్నవని తెలిసినదని పంజాబుదొర తనమువారు ప్రకటించిరి.

చెరసాలనుండి వదలబడినవారిని

మరల అరెస్టుచేయుట

ఒకసంపాదకుడు ఒకవలంటీరు

సింఘపాదరాబాదులో హిందూపత్రికకు కనుక సంపాదకుడుగా నుండిన ప్రొఫెసరు జనతములు ఖాసిగు లి. ఎస్. సి. గారిని పీనలు కొడు 108 కిక్కు నుకొడ మరల అరెస్టు చేసిరి. మరల టిర్పితో యుద్ధము పోగినవో జరుగవలసిన ఫనిని గూర్చి గయలో ఉలేమా సభవారు చేసిన తీర్మానముల గూర్చి కర పత్రికలను ప్రకటించినందులకు మహాత్ముడు బక్ష్ అను ఖిలా ఫతు కలంటీరును గూడ మరల అరెస్టుచేసిరి.

సంవత్సరాది సంచిక

రుధిరోద్ధారి సంచిక ముద్రణమునకై ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

సంచికయందు ప్రకటనకై పంపెడి వ్యాసములను చిత్రపటములను జనవరి నెల 16 వ తేదీలోగా మా కార్యాలయమునకు చేరునట్లు పంపవలయును. ఈమారు వచ్చినన్ని వ్యాసములతోనే సకాలమునకు సంచికను ప్రకటించదలచితిమి. గాన ఆంధ్రమహాశయు లెల్లరును త్వరలో తమతమ వ్యాసములను, చిత్ర పటములను సకాలమునక బంపి తోడ్పడగోరుచున్నాము.

సంపాదకుడు, ఆంధ్రపత్రిక, 7. కంబుకెట్టి పిథి చుర్రాడు.

నుగుణవిలాసనభ

నందనారూపాటకము

ఈ నెల 7 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము సభవాడు ద్రవిడభాషయందు నందనారూపాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఆనాటకమున నుప్రసిద్ధులగు ఏ. కృష్ణస్వామయ్యగారు నందనారూపాటకమును ధరించి సభ్యులను భక్త్యమృతవాహిని నోల లాడించి రనుటయం దెట్టి అతిశయోక్తియైనది. చాలసారు లీనాటకమును చూచియుంటివగాని ఎన్నడును ఇట్టి చూపాదా నందనమును జడయభాగ్య మిదివరకు లభింపలేదు. కనమరీతి, గానకాలము, హాసభావములు, అనుకూలాభినయము, భక్త్య శ్రేణులు, కనకసఫేళుని సందర్భము లభింపకపోయెనే మాఖాసా దారునికి కరుణ గలకపోయెనే యను తీవ్రమవోహ్యభ, ముఖా సాదారుడు పరుషాత్వ లాడుచున్నను సహజసాత్వికమహిమను గోరంతయు వివక్షపండుట, సౌజన్యముతో గూడిన వినయము మున్నగువాని వయ్యగారు నిరుపమానముగా ప్రదర్శించి నాటక మునకు భక్త్య స్థలిగించిరి. ముఖాసాదారు పాత్రమును ధరించిన దబ్బూ దొరసామయ్యవారంగారు గూడ చాల బాగుగా పనిచేసిరి. నందన మహిమాలీతమును స్వయముగా చూచిన పురుషు వారు చూచిన సభ్యులైసంజనిత దుఃఖాలితము మెల్ల వారిచి త్రముల గరంచివేసెను. నాటకమున గనియందలి ఉత్తమ నీతిరత్నము లిట్టి నటకేఖలవలననేగదా బహిర్గతమై సభ్యులకు కీర్తిభూషణములై వారల భక్త్యలం జేయును. అట్టిహాస భావ ప్రదర్శన వాకాలము లేనినటులు సం గీతముయరుగున దాగిదాటుకొని పోజుచెడరగాని తా మారసా స్వాదన మొనరింపనలేరు. యితరులకు దానినందింపనలేరు. వైగా సంగీతమే నాటకమునకు ప్రధాన మను భ్రమకులొనై సమర్థులగుటలుటకునూడ లోటుల నెంచుచుందురు. సంగీతమే రాదని పెదవి విరుచుచుందురు. సంగీతమును వివక్షపారికి పాటక చేరితిం లేవా? రానరాన నాటకాలలోకమరుల మతి యిట్లు మారిపోయినది. నాటకప్రయోజనములను సరిగ గ్రహించుకొనిన వారు మిక్కిలితక్కువగా నున్నారు. కాన సంగీతమువలన గుల భయుగా మెప్పువదయుట సాధ్యమగుటచే హెచ్చుచుండినటు లుంట్టెకరమగు హాసభావాదులను పూర్తిగానిర్దించి నాటకం గములను పాటకచేరితిం మార్చివేసిరి. ఈలోపమున విద్దులుట ముమ్మిక్కులు శ్రీపాద కామేశ్వరరావుగారు రాజమహేంద్ర వరమున వచనమున నే నాటకముల వ్రాసి విద్యాధికులగు కొంద రికి ప్రదర్శింపజేయుచున్నారు. ఇందులకు వా రెంతయు క్రోధపసియులగుదురు. కాని ఒక్కరివలన నీ సంస్కార మెట్లు నెరవేగిలదు? ఎందరో పత్రికలలో విమర్శలనువ్రాయుచుండే గాని ఈలోపమున కవరించుటకు గట్టికృషి నెవ్వరును కలుపు చున్నట్లు లేదు. నుప్రసిద్ధకథకులగు వారేనాకరంగము నుద్ధ రించుటకు నడుము గట్టవలెను. ప్రేక్షకు డను రాజు సంగీతమున వారకాంతలలో జిక్కి రకప్రదర్శనమున పట్టుబడిన పరిత్య జించెను. రాజమెప్పుడ దేని భవమున బడయగోరెడు నటులను నాగితులు స్వారసరులై పూజనీయులుగు రసికాడవిని నిరసింది మాయలాడితుని గాంధర్వియను వారకాంతకే పాదాక్రాంతు లగు చున్నారు. ఇట్టివో రసజ్ఞత యను స్వస్వరూపసందర్శన మున సభలు లేన మహానీయులు (నటరాజులు) తమబోధనా (ప్రదర్శన) నైపుణ్యమున నీచకాంతాను రాగమున మైమరచి యున్న ప్రేక్షకరాజ్యమునకు పట్టరాణి యగు రసికాడవి నిరుప మాన మసి మాతీయమును ప్రత్యక్షముగ చూపి ఆతనిని ప్రబోధి తుని గాఢచింత తత్తణుమే తిదానుగ్రహైకాధారజీవు లగు నటులుగూడ పెదదారిని వీడి సన్మార్గము ననుసరింపగలరు గాన ని.దులకు ధీమంతు లెల్లరును గట్టిపట్టుదలతో పని చేయగోరెదను. ఇట్లు ప్రదర్శకహితైషి యగు నొక కృతజ్ఞుడు.

వైప్రాయుగారు కలకత్తాలో ప్రాపికల్

(ఉష్ణదేశోచిత) వైద్యకాలను దర్శించుట

కలకత్తాలోనన్న ప్రాపికల్ వైద్యకాలను వైప్రాయు గాడు 5 వ తేదీ మధ్యాహ్నము దర్శించిరి. కాలాజిహ్వ, హుక్ కరమై, బ్రహ్మ మొదలగు రోగముల చికిత్సను ప్రత్యక్షముగ దర్శించిరి. అసంతకము రోగములముత్పత్తికమును దెలుపు సిం మా ప్రదర్శనమును వైప్రాయుగా పరిక్షించిరి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జనవరి 9-వ తేదీ మంగళవారము

(1) భాస్యములు			
కందియలు బా 1-1	రూ 45.0.0	మొదట 58.0.0	కూడ
లియ్యము బస్తా		మొదట.	వరద.
మనుమ తెనాలి	,, 48 గలది	రూ 12.8.0	18.0.0
నెల్లూరి	,, డిటా	,, 15.8.0	16.0.0
శిల్పి	,, డిటా	,, 15.8.0	16.0.0
రానులు ర. 164	బస్తా 1-1	,,	8.8.0
నవ్వులు	,,	,, 19.0.0	20.0.0
(2) వప్పు భాస్యములు			
కందియలు బస్తా 1-1	185 ర.	రూ 11.0.0	12.0.0
నెల్లూరి	,, డిటా	,, 10.8.0	12.0.0
కనక	,, డిటా	,, 11.8.0	12.0.0
వినుములు	,, డిటా	,, 18.8.0	14.8.0
ఉలకలు	,, డిటా 154	,, 8.0.0	7.8.0
(3) మాన వస్తువులు			
నవ్వులు మానె బా 1-1		రూ 145.0.0	146.0.0
నెల్లూరి బా 1-1		,, 18.0.0	28.0.0
కందాపురం చేరు పెదగకచ్చ బా 18		,, 58.0.0	59.0.0
యితరప్రదేశము		,, 54.0.0	56.0.0
కేరుపెనగమానె గానక బా 1-1	రూ 115	మి.క.మానె 110	
అనుదము మానె బా 1-1		రూ 112.0.0	
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాంతలపు బా 1-1		రూ 175.0.0	
మారకలపు	,,	రూ 160.0.0	
నిరకకాయలు (గుంటూరు) బా 1-1	రూ 90.0.0	110.0.0	
కుంటూరుపాతకట్టు నీలికాయలు	చూచు 1-1	రూ 45, 50	
కళహస్తీ పాతకట్టు	,,	రూ, 65 70	
తెలుము బా 1-1		రూ 40.0.0	45.0.0
తింతకుండు పాతక బా 1-1		రూ 85.0.0	48.0.0
,, క్రొత్త బా 1-1		రూ 52.0.0	68.0.0
(5) ఇనుము			
కట్టలు కళం బా 1-1		రూ 84.8.0	85.0.0
కడరం	,,	,, 86.0.0	87.0.0
రథండు	,,	,, 86.0.0	87.0.0
(6) లోహములు			
మండి 100 కులంజ		రూ 80.0.0	84.0.0
బంగారము, తులము 1-1		రూ 26.0.0	
కవరం 1-1		రూ 16.12.8	
శ్రుతి బా 18		రూ 815.0.0	820.0.0
రాగి డిటా		రూ 850.0.0	రూ 855.0.0
అస్సాన్ చెక్కర బా 1-1		రూ 41.8.0	42.0.0
(7) గంగులు			
ప్రవృత్తాత్మక 20 డిగ్రీలు ఆంధ్రుడు పీచా		రూ 88.0.0	
డిటా 16	డిటా	రూ 75.0.0	
అవు క్రెస్టుడు 20 డిగ్రీలు		రూ 90.0.0	
డిటా 16 డిగ్రీలు		రూ 75.0.0	
తోట్టికెట్టుకు 20 డిగ్రీలు		రూ 90.0.0	
సింహంమాయ్ 16 డిగ్రీలు		రూ 75.0.0	

వి. సి. యస్. ఉద్యోగుల జీతముల నెక్కువజేయు మాట యసత్య మని ప్రకటించబడుట వైకాంటు పీలుగారు వివిధ సర్వీసు ఉద్యోగుల జీతముల నెక్కువజేయుటకై కొనసాగు నేర్పరచెదరనువారి యధా త్యయను నిరాధారమున పని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923 సం॥ జనవరి నెల 9-వ తేది

మంగళవారము

రీడింగు ప్రభువుగారి విచిత్రాభిప్రాయములు

రీడింగు ప్రభువుగారు కలకత్తా వర్తకసంఘ సభలో గావించిన ప్రసంగమును గమనింపవచ్చును. ఆర్థికసంఘమువారి సలహాలు మాచదువరులకు దెలియను. ఈసంఘమునందలి సభ్యులలో నధిక సంఖ్యాకులు, వాణిజ్యరక్షణమును పాక్షికముగ నంగీరించిరి. అల్పసంఖ్యాకులు వాణిజ్యరక్షణమును పూర్తిగ నవలంబించవలయునని సూచించిరి. అధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయము దేశమునకు రుచింప లేదని, తెలిసిన విషయమే. అల్పసంఖ్యాకుల యభిప్రాయము దేశాభిప్రాయమున కనుకూలముగ నుండెను. రీడింగు ప్రభువుగారు ఆర్థికసంఘమునందలి అధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయముచూడ మనఃపూర్వకముగ నామోదించుటలేదని, వారిప్రసంగము వెల్లడిజేయుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వము చాలే ఇందువిషయమై చర్చదీసికొన నర్హులని, రీడింగు ప్రభువుగారు దెలుపుచున్నారు. విప్రసంగము బట్టి ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచర్చ ఎటులుండునో యూహించవచ్చును. పరిశ్రమలను కొన్నింటిని రక్షించుచో, పెక్కు ఆపాయములుగలవని వీరికి భయములను. ప్రభుత్వమువారికి సుంకముల విషయమై సలహానిచ్చుటకు టాడ్ ఫోబోర్డును నియమింపవలెనని, ఆర్థికసంఘము సూచించెను. ఈ సలహానుగూడ రీడింగు ప్రభువుగారు రంగీకరించునటుల దోచెడు. ప్రభుత్వమువారు తమ యధికారమును టాడ్ ఫో బోర్డులకు వప్పించుటకు వీరికెట్లమున్నటుల గనుపించుదు. ప్రభుత్వపురాబడిని వృద్ధిజేయుటకు సుంకము లనువిధించుట లాభకరమయినను, వాణిజ్యరక్షణము కొరకు సుంకములను విధించుట, రీడింగు ప్రభువుగారికి ఉపద్రవకరమని దోచును. పరిశ్రమలరక్షణకొరకు సుంకములను విధించుచో, అందులకు ఎప్పటికప్పుడు విచారణ జరుగవలయునట. ఇట్టి రక్షణకర్తవ్యవలన ఒకప్పుడు మంచిగలిగినను, ఒకప్పుడు చెడుగు గలుగునట రీడింగు ప్రభువుగారి సందిగ్ధాభిప్రాయములబట్టి, ఆర్థికసంఘపు సూచనలు ఆచరణలోనికివచ్చుట దుర్లభమని కనుగొనవచ్చును. ఇంతవరకును, ఏవిచారణసంఘములవలన సయినను నిజలాభము గలిగెనా? ఆర్థికవిచారణసంఘమునకు గూడ అట్టిపర్యవసానమే చేకూరిన నాశ్చర్యము లేదు. అయిదుసంవత్సరములనుండియు హిందూ దేశపు బాక్స-సము పట్టిదియగుచున్నదనియు, సప్తములు వరుసగ గలుగుచున్నవనియు, రీడింగు ప్రభువుగారు ఒప్పుకొనిరి. ఇటులనే ఇంకను సప్తముగలుగుచో, దేశమంతరించునని, వీరికిదెలియును. ఈయాచదనునివారించుటకు ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గింపవలయునట. ఎటుల తగ్గింపవలయునో రీడింగు ప్రభువుగారు దెలుపరయిరి. ఇంచితేపు కమిటీవారి శ్రమను, రీడింగు ప్రభువుగారు రెంత పాగడిసెను, విశేషలాభముంచునని దోచెడు. మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గింపవీలులేకుండ. సివిలుఖర్చు తగ్గుటకు చూడగ, ఇంకను హెచ్చెడి సూచనలు గనుపించుచున్నవి. సర్వీసుల నేతనాదులు హెచ్చుగావలసియుండ వ్యయమెటుల

దగును? ఆర్థికసభ్యులగు హెయిలీగారి స్థానమును కొత్తగ సర్ జేసిల్ బ్లాక్ బర్న్ గారు రాకమించినంత మాత్రమున, ఆర్థికపరిస్థితులు మాచననుట కల్ల. ఇక, గయా కాంగ్రెసు తీర్మానములు ప్రజాభిప్రాయమున కనుకూలముగ లేవని, రీడింగు ప్రభువుగారు దెలుపుట అతిసాహసము. ప్రజాభిప్రాయము వీరికి ప్రత్యేకముగ దెలిసె గాబోలు. కాంగ్రెసు బెడరింపులను తాము పాటింపమనియు, అవసరమగుచో కలవరమున నాగదొక్కుటకు తమ శక్తినంతను వినియోగించెదమనియు, రీడింగు ప్రభువుగారు బలుకుచున్నారు. ఈవిషయమున బాధ్యతగలవా రెల్లరును తమకు దోడ్పడుదురనియు, రీడింగు ప్రభువుగారు రడుగుచున్నారు. రీడింగు ప్రభువుగారు తప్పు ప్రసంగించినను, లా, ఆర్డరులనుచ్చాయ, ప్రభుత్వమువారి నిరోధ శక్తిని గూర్చి మాత్రమే ముచ్చటించుచుందురు. బలప్రయోగముపై వీరికి గల విశ్వాసము మెండు. ఇంతవరకును, వీరు ప్రజాశయ సాఫల్యానందమును గ్రహించినటుల గానరాదు. నిర్బంధములపై వీరికిగల విశ్వాసము, ప్రజాశయసాఫల్యముపై ప్రసరింపలేదు. రీడింగు ప్రభువుగారు రెంత బెడరించినను, వారు ఎంత తీవ్రనిర్బంధములను ప్రయోగించినను, కాంగ్రెసు ఆజ్ఞను ప్రజలు శిరసావహించెదరనుటకు సందియములేదు. నిర్బంధప్రయోగములకు వెంటి, వారు వెనుదీయుదురని, రీడింగు ప్రభువుగారు యూహించుట పొరబాటు. ప్రజలు స్వాతంత్ర్యసంపాదనముపట్ల దృఢనిశ్చయమై యున్నారు. ఇందుకువారు ధర్మమార్గము నవలంబించుచు, తమయజ్ఞేశము నెఱవేరువరకు దీక్షను విడనాడబోరు. ప్రజలనింకను బాధింప నెంచుట కర్హప్రయత్నము. వారినిశ్చయము మరల నేరదు. కష్టము లినుమడించిన కొలదియు, వారినిశ్చయమును బలపడుచుండును. కాంగ్రెసులో నిరుపక్షములవారును ఏకమై తదేకదీక్షతోపాటు బడుటకు, రీడింగు ప్రభువుగారి ప్రసంగము లోడ్డునునని నమ్మెదము. కృతనిశ్చయులగు ప్రజలసంకల్పము సఫలముగాక మానదు. ధర్మబద్ధమగు స్వాతంత్ర్యోద్యమ మెన్నటికిని విఫలము గానేరదు. గయా కాంగ్రెసు తీర్మానములను నాగరికప్రపంచము గాంచి మెచ్చుననుటకు సందియములేదు. కాంగ్రెసు, ఇలా ఫోల్ సభల తీర్మానములను లాసాసి సమావేశమునగూడిన తుర్కి ప్రతినిధులు హర్షించిరి, బొంబాయి కానికలుపత్రికకు ప్రత్యేక శ్రంతి వార్త చేరెను. అధికారుల కీ తీర్మానములు వివరీతముగ దోచవచ్చును. కాంగ్రెసు తీర్మానములను చులకనజేయుటచేగాని, నిర్బంధ తీవ్రతను పెంపుజేయుటచేగాని, జాతీయోద్యమము నిర్మూలమగుననుట కేవలము, భ్రమ. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకును, దేశములో జనించిన అఖండ సూచనల మంతరింపదు. గయా కాంగ్రెసు తీర్మానములు స్వరాజ్యసిద్ధిని తప్పక గలిగించునని, దేశము నమ్ముచున్నది. రీడింగు ప్రభువుగారి ప్రసంగము, దేశవిశ్వాసమును భంగపరుచుటకు చూడగ, దానిని మరింత బలపరుచునని భావించెదము.

అడవులు : నిరాకరణము

పరిపాలనమునందెట్టి లోపములున్నను వానిని కప్పిపుచ్చుటకు, నిరాకరణోద్యమము నడ్డుకట్టుట పరిపాలనయైనది. ఈయలవాటు చెన్నరాజధాని యందు విశేషముగ గనుపించుచున్నది. 1921-22 సంవత్సరపు అడవుల పరిపాలనపు వృత్తాంతమును చదివిన, అటవీశాఖోద్యోగులేమి, ప్రభుత్వము వారేమి సహాయనిరాకరణోద్యమమును తమ యక్కరలకొరకెటులవినియోగించిరో తెల్లమగును.

అడవుల యిబ్బందులు నిన్న నేడు వచ్చినవిగావు. ప్రజలలో నిండువిషయమై వ్యాపించిన యసంతృప్తియు, అధికారుల కాత్తిన్యమును, ప్రజలకును వీరికిని తరుచుగ జరిగెడి సంఘర్షమును, చిరకాలము నుండియు వ్యాపించియున్నవే. ఫారెస్టు విచారణ సంఘ మేర్పడునాటి కే, ఎన్నియోనిదర్శనములు బయల్పడెను. ఈవిచారణసంఘమువారు ప్రజల యిబ్బందులు తీరుటకు కలుసూచనలగావించిరి. ఆసూచనలనింకను యమలులోనికి రాలేదు. ప్రజల ఘోష యింకను నివారణగాలేదు. ప్రజల కనుకూలమగు ఏర్పాటుల గావించుటకుబదులు, అటవీ శాఖవారీమారు సహాయనిరాకరణోద్యమమువలన ప్రజలలో నసంతృప్తి ప్రబలెనని దెలుపుచున్నారు. ఇందువలన మోసబోవువా రుండురు. అటవీపరిపాలనము చక్కగ కొనసాగుచున్నదని దేశము తలంపబోదు. అటవీశాసనములను ధిక్కరించుటకు, సహాయనిరాకరణ ముపయోగింపబడెనని నివేదికము దెలుపుచున్నది. ప్రజలు దౌర్జన్యమునకు బూనిట. అహింసను ప్రధానాధారముగ బెట్టుకొనిన నిరాకరణోద్యమము, ప్రజలను దౌర్జన్యము నకు పురిగొల్పెననుటకన్న, నసత్యముండబోదు. దౌర్జన్య మేమూలనయినను జరిగిన, అది ఎప్పుడో నలెనే అడవుల కరిపాలనపు కాత్తిన్యమునకు నిదర్శనమగును. అడవులయిబ్బందుల విషయమై ప్రజలు పెట్టెడి ఘోష కాధారము గలదో లేదో, ఇటీవల వెల్లడియయ్యెను. ఫారెస్టు ఛీఫ్ కన్న ర్వేటరుగారి నివేదికముబట్టి నిజముదెలియును. గుంటూరులో అడవుల యిబ్బందుల విషయమై కాక్సుగారు ఇరువురు శాసనసభ్యుల సహాయముతో విచారణజరిపిరి. చీఫ్ కన్న ర్వేటరుగారి రిపోర్టుపై ప్రభుత్వమువారు జేసిన యుత్తరువునందు, పుల్లరిని తగ్గింపవలయుననియు, ఫారెస్టు రిజర్వులను ఏడుమాసములు మాత్రమేగాక సంవత్సరమంతయు మేపుకొనుటకు వదిలివేయవలయుననియు, సాగుబడికి బనికేవచ్చెడి భూములను అడవులనుండి తొలగించుటకు త్వరలో నేర్పాటులు జరుగవలయుననియు, సూచించబడెను.

ఈ యుత్తరువును బట్టి ఏమి తేలును? ప్రజలకు యిబ్బందులు చాలగలవని గోచరించుటలేదా? ప్రజల కిబ్బందులే లేక, నిరాకరణోద్యమమువారి కుట్రవలన కృత్రిమాదోశనము జరుగుచున్నయెడల, ప్రభుత్వమువారిట్టి మార్పుల నేల సూచించవలయును? ప్రజలిట్టి యిబ్బందులను సూచించినందులకేగద, వారు నిర్బంధించబడిరి. అడవుల విషయమై ప్రబలిన తీవ్రమగు నశాంతికి, సహాయనిరాకరణముగాక, అధికారుల వైఖరియే కారణమని గ్రహించవచ్చును. నిరాకరణోద్యమము జనింపక బూర్జుమునుండియు, ఇట్టి యశాంతి వ్యాపించియుండెను. మేషన్స్ ప్లీటులు విచారించిన 7394 కేసులలో, 1071 కేసులలో నిందితులు నిర్దోషులని విడువబడిరి. ఇందరు నిర్దోషులపై కేసులబెట్టి బాధింపనేలనో, సవేదికము సమాధానము జెప్పుకున్నది. మిగిలిన కేసులలో గూడ నదలివేయదగిన కేసులెన్నిగలవో చెప్పుటకష్టము. రిజర్వులనేకములనుపశువులను మేపుటకు వీలులేకుండుటకు యూనివైచుటచే, ప్రజలు యిబ్బందిపడిరి, రిపోర్టుబట్టి తెలియుచున్నది. 1920-21 సంవత్సరమున కన్నను 1921-22 సంవత్సరమున ఇక్కువ పశువులకు పర్మిటులీయబడెను. ఇందువలన, పశువులకు మేత దొరకక ప్రజలిబ్బంది పడిరనుటకు సందియములేదు. ప్రజలకెట్లములేనిదే రసూలుకొండలో రంపపుకోత మిల్లును నెలకొల్పుటకు మాత్రము, అధికారులు పూనుకొనియుండిరి. ఈమిల్లుకొరకు 3.66 లక్షల రూపాయలు వెచ్చింపబడెను. ఇట్టి ఖర్చులచేతను, దేశములను ప్రయాణపు భర్తవములను హెచ్చించుట

చేతను, అడవులకింద రాబడికన్న వ్యయ మధికమై 45 లక్షలవఱకువచ్చెను. ప్రతి సర్కిలు రిపోర్టును జూరీకి, నిరాకరణోద్యమ వివరణమే గానవచ్చును. సర్కిలు కన్సల్టేటరులందరూ నిరాకరణోద్యమ మనకును ప్రజల యసంతృప్తిని ముడిబెట్ట ప్రయత్నించిరి. రెండవసర్కిలునందు 100 కి 32 వంతున కేసులను ఖర్చు దగ్గిపోయెనని, నివేదికము దెలుపుచున్నది. ఈసర్కిలునందు గుంటూరు, కర్నూలు, అనంతపురము, బళ్లారిలు జేయవచ్చువి.

సహాయ నిరాకరణోద్యమము వలన కేసుల సంఖ్య ఇంకను హెచ్చుగావలసియుండ లేగి పోవుటజూడ, అధికారుల సిద్ధాంతము అసత్యమని తెలుసు. ఇందుకేమియో సమాధానము జెప్పవలయును గదా? గుంటూరులో ఫారెస్టు ఉద్యోగులు సేరములను కనిపెట్టుటకు వీలులేకబోయెననియు, ప్రజల భయమువలన కనిపెట్టిన కేసులనయినను వారు రిపోర్టుజేయలేదనియు, కన్సల్టేటరుగారు సమాధానముదెలుపుచున్నారని, ఈసంగతినివీరెటుల గ్రహించిరో, ఎన్నికేసు లిటుల రిపోర్టుగాలేదో, ఎన్ని కేసులను కనిపెట్టుటకు వీలులేకబోయెనో, కన్సల్టేటరుగారు వివరములను దెలుపరయిరి. ఊహలవలన లాభముండదు. గుంటూరు డివిజనులో మేజిస్ట్రేట్లు చాల తక్కువ శత్రును విధించినటుల, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. సహాయనిరాకరణోద్యమము, ప్రజలలో పెరిగిన యసంతృప్తికి ఫలితమును చిహ్నమును నగునుగాని, దానికి కారణముగానేరదు. నిజకారణము పరిపాలనపు లోపమునందే గలదు. దానిని మరుగుపరచుటకు వీలులేదు. లటవీ పంచాయతులను ఏర్పాటుజేసి, వాని ద్వారాప్రజల కనుకూలముగు నేర్పాటుల గావించవలయునని, ఫారెస్టు విచారణ సంఘమువారు వెనుక నలహించియుండిరి. ఇప్పటికింకను, అధికారు లావిషయమై శ్రద్ధవహించరయిరి. పంచాయతుల న్యవహారము ఏమాత్రము సంతృప్తి కరముగలేదని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. పంచాయతుల విషయమున అభివృద్ధిగలుగనంద. అకు ప్రభుత్వమువారు విచారము జూపుచున్నారు. ఏ విధమున జూచినను, ఫారెస్టు పరిపాలనము మిగుల లోపభూయిష్టమని స్పష్టమగుచున్నది. ఫారెస్టు అధికారులు తమ లోపముల కితిరులను బాధ్యులజేయుట అసంబద్ధము. సహాయనిరాకరణోద్యమమువలన, అధికారుల కార్యము మిరింత స్పష్టముగ జెల్లడియ్యెను. అంతియగాని, ఈయద్యమము అభూత కల్పనల గావించెనని జెప్పుటవలన, అధికారుల కిసుమంతయు లాభముగలుగబోదు.

ప్యాసిను సమావేశము : అనంతరము

జర్మను నష్టపరిహారముల సందర్భమున, ఇంగ్లండు నకును, ఫ్రాన్సు నకును పోత్తు గుఱుటలేదు. ఫ్రాన్సు ప్రత్యేక చర్యకు గడంగుటకు తలపెట్టుచున్నది. ఫ్రెంచిసైనికులు సంచలనము జూపుచున్నారనియు, వాయవిమానము లెగురుచున్నవనియు వార్త లరుదెంచినవి. జర్మనులు ఫ్రెంచివారిదాడిని సహించెదరని దోషదు. భావిపరిణామ ముటులుండునోయని ఎల్లరును ఎదురు జూచుట సహజము. బెలియము, ఇటలీలు ఫ్రెంచి వారి యభిప్రాయముతో నేరీభవించుచున్నవి. కాని, పోరాటము జరుగుచో ఇటలీ సేతము ఎంతవరకు సహాయముజేయునో యూహించ వీలు లేదు. ఇంగ్లండు తనసైన్యములను కలోనునుండి దిసివేయ కున్నను, ఫ్రెంచివారికి లోడ్డుడాలదు. అమెరికా సినేటలో, రైనునదిపై సుంజెడి పైన్యములను ఇంటికి రప్పించవలయునని, రీడు గారు తీర్మాన ముపపాదించిరి. చాలదూరము చరజరిగెను. తుదకీ తీర్మా

నమంగీకరింపబడెను. అమెరికా ఇంగ్లండుల సహాయములేకున్నను, ఫ్రాన్సు తనపంతమును నెగ్గింపు కొనుటకు ప్రయత్నించునని నమ్మవచ్చును. వీలన, ఫ్రాన్సున కీ న్యవహారము ప్రాణసంకటమునుబో. జర్మను లొసగెడి నష్టపరిహారములపై, ఫ్రాన్సు కొండంత యాశ బెట్టుకొనెను. వానిని నిజయించు నపుడు జర్మను లీసామ్యు సీయగలరా తేరా యను యాలోచనబోలేదు. జర్మనులను ఎటులయినను లొగడిసి వారిపై పగసాధించుటయే కర్తవ్యమని వారూహించిరి. ఇప్పటికిని, బ్రిటీషువారు సూచించెడి సమాధానపద్ధతులు ఫ్రాన్సునకు బనికీరాలేదు. జర్మని మరల విజృంభించిన, తనకు ప్రాణోపద్రవము గలుగునని ఫ్రాన్సునకు భయముగలదు. అందుచే రూరుభాగమున ప్రవేశించి, జర్మనిని నిర్బంధించి, సామ్యు లాగవలయునని ఫ్రాన్సు పట్టుబట్టి యున్నది. దూరదృష్టిగల ఇంగ్లండుమాత్రము ఫ్రాన్సుతో బాటు నడువ దలంపలేదు. జర్మని పునరుద్ధరణయగుచో, తనకును తనవర్తకమునకును లాభకరమని ఇంగ్లండునకు చెలియును. అందుచేతగు వరకు బిగించిన ఇంగ్లండున కెట్టి లాభమునులేదు. ఫ్రాన్సుతో నందుచే ఇంగ్లండువిడిపోయెను ఇంగ్లండు అమెరికాలసహాయము లేక ఫ్రాన్సు తనకార్యమును సాధింపగలుగునా? మిత్రమండలిలో గలిగిన భేద భావముల యవకాశము కైకొని, జర్మని ఫ్రాన్సును నిరోధింప ప్రయత్నించునా, లేక ఫ్రాన్సునకు లొంగి పోవునా? మరల యూరపుఖండమున పోరాటము జరించి, సంతోధము గలుగుచో, ఎట్టి యనంతములు వాట్లను జెప్పునక్కరలేదు. ప్యాసినుసమావేశము భగ్గుమయినది. ఫ్రెంచివారికిని, బ్రిటీషు వారికిని తీవ్రాభిప్రాయభేదము గలిగినను, కనడాకును ఫ్రాన్సునకును వర్తకపు టాడంబడిక యొకటి గుడి రెననియు, బోనర్లగారు ఫ్రాన్సుకోర్కెను నిరాకరించుటకు బ్రిటీషుఅధిపి శేత రాజ్యములు సమ్మతించెనాయనియు, లండను టైముస్ పత్రికలో హీవిన్సు అనువారు యడుగుచున్నారు. ఇట్టి చిక్కులనుండి యూరపు ఎటుల బయల్పడునో చూడవలయును.

అభిప్రాయభేదము

శ్రీమతి సరోజనీ దేవిగారు బలికినలులగయ కాంగ్రెసు సభలో చీలికగలిగెననుట, నిజమునకు దూరము. ఇంతటి మహాసభలో అభిప్రాయభేదములుండుట మితగాదు. దృష్టి భేదమువలన నిట్టి భేదాభిప్రాయములు సహజముగ బాడముచుండును. కాంగ్రెసులో చీలిక గలిగెననియు, ఇందుచే కాంగ్రెసు చెడెపోవుననియు ప్రతిపక్షులు దలచుట కెట్టి యవకాశము గలుగలేదు. ఉభయపక్షములకును కాంగ్రెసుపై నిండుభక్తిగలదు. అల్పసంఖ్యాకులు కాంగ్రెసునందుండియే పాలుబడి నిశ్చయించిరి. మితవాద పత్రికయైనను, ట్రిబ్యూనుపత్రిక కాంగ్రెసు వ్యవహారకమమును కొనియాడుచున్నది. సూతుకాంగ్రెసుసభకు పిమ్మట, కాంగ్రెసున కింతటి పరీక్ష ఇది వరకు తలపింపకున్నది, దీనిని జయప్రదముగదాటి నంపటకు ట్రిబ్యూనుపత్రిక సంతోషించుచున్నది. నూతన పక్ష మొకటి కాంగ్రెసులో నేర్పడినను, ఎట్టిచీలిక లేక కాంగ్రెసు మెలగుట, సుభ సూచకమని, ట్రిబ్యూను పత్రికాభిప్రాయము. గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహనిర్బంధమున నున్నన, మహాత్ముని భావములు సభ్యుల నెల్లరను ప్రేరేపించుచుండెను. మహాత్ముని సందేశ నిస్ససము మారుమోగుచునే యుండెను. కాంగ్రెసులో నుభయపక్షముల మధ్యను అభిప్రాయభేదమున్నను, సుహృద్భావము చెడలేదు. అదర్బ మొక్కటియే. పద్ధతుల సూత్ర మొక్కటియే. ట్రిబ్యూనుపత్రిక చెలిపినటుల దాసుగారు రాజీ

నామా నిచ్చునపుడు గూడ దాని సంగీకరించుటకు పెద్ద పక్షమువారు సమ్మతించజోవుట బట్టి, వారి సహనమును సద్భావమును కనుగొనవచ్చును. అధిక సంఖ్యాకులు అల్పసంఖ్యాకులను విడచుట కేమాత్రము ఇష్టపడుట లేదు. అల్పసంఖ్యాకులు ప్రత్యేక పక్షముగ నేర్పినను, కాంగ్రెసునందే నిలిచి పనిజేయుటకు సమ్మతించిరి. అభిప్రాయభేదమున్నను, సంయోగము చెడనక్కరలేదు. భిన్నత్వమునందు ఏకత్వమును జూచుటయే, ధీశాలుర లక్షణము. గయకాంగ్రెసుసభ జాతీయ ధర్మమును నిరారణజేసినది. దాని నెంత భక్తి శ్రద్ధలతో నిర్వహించిన, సంతకర్తవ్యంలో స్వరాజ్యసిద్ధియు, మహాత్ముని విమోచనమును గలుగునటకు సందియము లేదు.

కెనియా భారతీయుల దురవస్థ

కెనియాభారతీయులకు రాబోవు ఎన్నికలలో పాల్గొనుట కక్కడి అధికారులు అవకాశ మొసగరయిరి. ప్రాతినిధ్యములేనిది వన్నుల నిచ్చుటకు ప్రసక్తిలేదని, నాగరిక దేశములు దంగీకరింపబడుచున్న విషయమే. యూరపీయనులు కెనియాలో బ్రవేశించక బూర్వమే భారతీయులు ప్రవేశించిరి. కెనియా దేశమును ఫలవంతము గావించిరి. అటులయినను, భారతీయులకు పౌరస్వపు హక్కులు నిరాకరింపబడివి. రాబోవుఎన్నికలలోగా భారతీయులకు ఎన్నిక స్వాతంత్ర్య మొసగబడునను నమ్మకముపై వారు ఇంతకు మున్ను ప్రభుత్వమువారిలో సమాధానమున కొడకడిరి. కాని, ప్రభుత్వమువారు వేరు విధముగ ప్రవర్తించిరి. భారతీయ సంఘమువారిపుడు రాజప్రతినిధి, ప్రధానమంత్రి, డెవన్ పైరు డ్యూకుగార్లకును, ఇతర పార్లమెంటుసభ్యులకును, తమకుగలిగిన అన్యాయమును తంతిమూలమున చెలియజేసిరి. వారి విన్నవము నిరాకరింపబడుచో, వన్నులను చెల్లించకుండు విషయమును భారతీయు లాలోచించుచున్నారు. కడపటి ప్రతిక్రియ ఇదియే గద. భారతీయులు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో నెట్టి హింసాత్మక ననభవించుచున్నారో ఇందును బట్టి గ్రహింపవచ్చును. సామ్రాజ్యమున హిందూదేశమునకు గలిగిన యున్నతస్థానము గూర్చి తరుచుగ ప్రగల్భముల బలుకుచుండెవారి వాక్యములందెంత వరకు సత్యముగలదో యూహించుట సులభసాధ్యము. ఇట్టిస్థితిలో భారతీయులకు సామ్రాజ్యాభిమానమలవడుటకు సాధ్యమగునా? కెనియా భారతీయులు మాతృదేశ కారవమును నిలువబెట్టుటకు తమ శక్తిసంతను వినియోగించెదరనుటకు సందియములేదు. ఈలోపుగ స్వదేశమున నివసించెడి భారతీయులు, ఇంట స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు దీక్షతో పాటుబడి గెలుపొందుచో, అన్యదేశములందు నివసించెడి భారతీయుల కష్టములు గట్టెక్కుట నిశ్చయము.

రెడ్ క్రాసు సంఘపు డైరెక్టరు జనరలు:

రెడ్ క్రాసు సంఘముల డైరెక్టరు జెనరలు అను 40 క్లాసికలుగాను వైన సెంట్రలు కమిటీ కార్యదర్శి యగు డాక్టరు పీటర్సుగారు ఈనెల 12 వ తేదీ శుక్రవారము చెన్నపురికి వచ్చెదరు. అదివఱకు సాయంకాలము 5 గంటలకు ఎగూరుం దరి మ్యూజియము థియేటరుం దొకసభ జరుగను.

కాంతిరమయములు రెడ్ క్రాసు సంఘముల వారి చేయకలసివన అనువిషయమై 40 క్లాసు హిల్లు డాక్టరు పీటర్సు గారు ఉపన్యసించెదరు. విలీంగ్డను ప్రభువుగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. భక్తుల కల్గిదలచినవారు ప్రచురణ సంఘాధికారి దిక్షాస్తులంపిన వారుచితముగ టిక్కెటు సందేదరు. జనరి 18 వ తేదీన ప్రభాగోగ్యమునకు సంబంధించిన విషయములగుంచి డాక్టరు పీటర్సుగారు ఎలిఫిక్టన్ను బయాస్కోపు నందు సాయంకాలపు ప్రసక్తియంతోపాటు చిత్రపటములను ప్రదర్శించెదరు. (ప్రచురణ సంఘము)

బ్యాంకులంతిమారకము	1 పి. 4 పే
డిమాండుచిట్ట	1 పి. 4 1/16 పే
బి. సి. టి	1 పి. 4. పే
టి.సి.టి	1. పి. 1. 1/82 పే

తగ్గినట్లుండి క్షీణింపజేయుజ్వరము

(రిలాప్సింగ్ ఫీవర్)

ప్రచురణసంఘమువారు ముమ్మలను తీసిని ప్రచురింపుచున్నారు.

ఈ తరహాలోని పాదములలో కొన్ని భాగాలందు, యారి లాప్సింగ్ జ్వరము: సాధారణముగ నందరకు వచ్చుచుండును. కాని క్షీణింపజేయు పాదమున అది అరుదు. వైద్యశాస్త్రవాజ్ఞయము ను పరిశీలించుగా యీ జ్వరము యారాజాధానిలో నూరువత్సరములకింద అంటువ్యాధిగ ప్రబలింపటం దెలియుచున్నది. ఐతే అప్పుడావ్యాధి కోలుంబుత్తూకు జ్వరంతంతు తుడిచివెట్టి ఒక అంటిప్రాణముల నాహుతిగొనెను. 1921 వరకును చెన్నరాజధానిలో నీ జ్వరము అంటువ్యాధిగ మాత్ర ముండలేకని చెప్పవచ్చును.

గతవత్సరము యీ జ్వరము మైసూరును స్థానమునందు ప్రజ్వలితముగా నున్న గ్రామములద్వారా హోనూరు కంటు కొనెనని చెప్పటం తగిన కారణములు గలవు. ఐతే తంజావూరు తిరుచినాపల్లిజిల్లాలో నీ అంటువ్యాధి యెట్లు వ్యాపించెనో కను గొనుట సాధ్యము కాకపోయెను. ఈ దేశములలో నీవ్యాధి యెప్పుడును వచ్చుచు నేయుండును. ఇందులకు కారణము పరియోగము, అంటువ్యాధి, తూర్పు ఆఫ్రికా దేశములనుండి వైద్యమునం ది తిరిగివచ్చువారలు యారోగమును వెంటబెట్టుకొని వచ్చెదరు.

ఈ రాజధానిలో నీ జ్వరము మొదట సేలంజిల్లా హోనూరులో కనబడినట్లు దెలుపబడినది. అచట రిహంటు దిశలో పనిజేయువారిలో నొకని కీవ్యాధి మున్నట్లు 1921 డిసెంబరు 15వ తేదీన కనగొన బడినది. కొన్ని వారములైనపిమ్మట యీ జ్వరము తంజావూరు తిరుచినాపల్లిజిల్లాలో ననేక గ్రామములలో ప్రబలింపటం దెలిసెను 1922 ఏప్రిలు 15వ తేదీన తంజావూరు జిల్లాలో, కుంభకోణం, పాపనాశం తంజావూరు తాలూకాలోను తిరుచినాపల్లిజిల్లాలోలాల్పడి, ఉదయారాపాలెం తాలూకాలోను కనబడినది. 1022 అగస్త్యులకు వచ్చిన జనన మరణముల లెక్కలనుబట్టి తంజావూరు జిల్లాలో 4205 మంది కీ జ్వరము వచ్చి 1949 మంది చనిపోయినట్లును, తిరుచినాపల్లిజిల్లాలో 5181 మందికి జ్వరమువచ్చి 1582 మంది చనిపోయినట్లును తెలియగలదు. ఈ లెక్కలు గరియోనని నమ్ముటకు వీలులేదు. ఏలనగా యీ జ్వరము మొదట వచ్చినపుడు అది యెట్టి జ్వరమని కనుగొనలేదు. కావున యీ జిల్లాలలో సంఖ్యలు దెబ్బకొంటే కన్న జ్వరము వచ్చెనని యూహించవచ్చును.

జ్వర కారణము

ఈ రిలాప్సింగ్ జ్వరము పురుగులద్వారా వ్యాపించుచు వచ్చును. ఈ జ్వరము సేలద్వారా వ్యాపించును. రుస్సెల్ కేకలదేశములలో మనుష్యుల కీరముల మీదనున్న బట్టల మత్తలలోను యీ పేజుండును. కాని ఈ దేశములో బట్టలమత్తలు బహుస్వల్పముగ నుండుగావు నలల వెండ్రుకలలోనుండు సేలద్వారా యీ జ్వరము అంటుకొనును తంజావూరు తిరుచినాపల్లి జిల్లాలో ప్రకారోగ్య కాఖచిరారంభగాన జ్వరము అలగా జనమునందు సామాన్యముగ గాన్పించుచుండెను. అగ్రజాతుల వారు యీ జ్వరమున్న అలగాజనంబాట్లన్న గ్రామము ప్రక్కనున్న వారలకునుచ్చులేదు. ఇందులకు కారణము అగ్రజాతివారు కీరరాకోగ్యము విషయమై శ్రద్ధాహీనులై యుండురు. వారిపై సేలం అంతయెక్కువగ నుండవు. తంజావూరు తిరుచినాపల్లి జిల్లాలో యీ జ్వరము వచ్చుటయు చచ్చుటయు గూడ నెక్కువగ నుండెను. జనసంఖ్యలో సగముమండికైగా నీ జ్వరము వచ్చెను. వచ్చినవారిలో నూటికి 30 నుండి 60 మందికి వైగా చనిపోయిరి. దీనినిబట్టిమాడ యిదిచాల మహమ్మారి వ్యాధియనియు యితరసాధారణపు అంటువ్యాధుల కన్న చావు లింపు యెక్కువగ నుండుననియు తెలియగలదు. వేసవిమాసములలో నీవ్యాధి ప్రబలనెరుదు. అప్పుడు అంటు వ్యాపించుటకు వేడిమియు అర్ధరేయి తగినట్లుల నుండవు. కావుననే యీ వ్యాధి మేజూన్ జూలై నెలలో తగ్గి అపురాతమై నట్లుండెను. కాని అగస్త్యనెలలో నీవ్యాధి తంజావూరు జిల్లాలో మరల ప్రబలెను. ఇంకను మూడు తాలూకాలో నీ జ్వరము అంటుకొని మొత్తముమీద నీ జిల్లాలో అరుదా తాలూకా యీ వ్యాధి పీడితము లాయెను. ఈ అంటువ్యాధి ప్రక్కనున్న జిల్లాలకు గూడ వ్యాపించి ఘోరపరిస్థితు లుదయించి జేయునను భయముగలదు. ఈ జ్వరము చాల తీవ్రముగ నుండి చాల కాలము తగ్గిండును. జ్వరము మాత్రము కొద్దిగ నో గొప్పగనో తియ్యబడినందున. జిల్లాలో నీ అంటువ్యాధి వ్యాపించగ నే అచటనుండు పరివారముల పనిజేయ లేకుండ జేయుటే గాక పని వారలకు కూలి యెక్కువై సాగుదల భూమి తగ్గిపోవును. ఈ జ్వరము సాధారణముగా 15, 35 సంవత్సరముల వయస్సు మధ్యనాగట వచ్చుచుండును. కాన అట్టి నీతి లేకుండవచ్చును.

రోగనివారణము

ఈ రోగము రాకుండ నివారణోపాయముల నారయుట ముఖ్యము. ఈ అంటువ్యాధి ఉన్న జిల్లాలలో, నీ విషయమును గూర్చి కరపత్రముల నచ్చొత్తింది పంచివెట్టవలయును. నివారణోపాయములు ముఖ్యముగ కీరరాగ్యమునకు సంబంధించి యుండును. పేజులెరుండ నాకము జేయవలయును. చెండు వెద్దజిల్లాలలో పేజు యెక్కువగ నున్నతావులను, పేలు యే మాత్రమును లేకుండు జేయుట ముఖ్యమగుచున్నది. కాని జిల్లా ఆరోగ్యాధికారులు ఇందులకు శౌంక పనిజేయుచున్నారు. గతవత్సరము యీ జ్వరముచే బాధపడిన గ్రామములకు తన్ని వారణోపాయముల కాచగలలో వెట్టుచున్నారు. లల వెండ్రుకల కత్తిరించుకొని, గొరిగించుకొని వెంట్రుకలను కొంచెము కిరసనాయిలతో కడుగుకొని లేకవెండ్రుకలకు పాదరసం త్రెయ్యును కాచుకొన్ను కొంత నివారణకు సాయపడును. '606' వంటి రసయంత్రము ను వియంతుల వెక్కిరించుటలకు రోగము లేకుండు దురుదు. ప్రజాసేవాధురంధరులు యిందులకు ధనసహాయము జేయవలె చికిత్సజేయుట సాధ్యముగాదు. ఆసుపత్రికి వెళ్లలేనివారికిని, బీదలకును, పాలు, గంజి మందుమున్నగు వస్తువులు సిద్ధపరచుటకు ధనము గావలయును. ఇట్టి సహాయమును జిల్లా ఆరోగ్యకాఖవారు జేయవచ్చును. ఈ రోగము సాధారణముగ బీదజాతులకు వచ్చుచుండుటవలన, ప్రజాసేవజేయుటకు మంచి యంతకాకముగలదు. జ్వరమువచ్చి తగ్గినపిమ్మట చాలకాలముండును, గావునను, జ్వరమునుండి బ్రతిపడుచుండినవారు చాలవారములు పనిలేకుండును గావునను యిట్టి సహాయము జేయుట చాల అవసరము. ఈ విషయము చాల తీవ్రమైనది. ఆశ్చర్యజనకమైనది కాదు. ఈ అంటువ్యాధి ఉన్న జిల్లాలో మంచి పుటుకుబడిగలవారు యీ జ్వరమునుగూర్చి ప్రజలకు తెలిపి తన్ని వారణముల దెల్పించి అవలను సకాలమున జేసిన యెడల జ్వరము వ్యాపింపకుండ జేయవచ్చును.

మైసూరు

శారదానాటక సమాజము

నేటినుండి రాయలుధియేటరులో నాటకములను ప్రదర్శించెదరు

ఇదివరకు చెంగాయంగడి సమీపమున నున్న లక్ష్మీధియేటరులో వీరు నాటకములను ప్రదర్శించుచుండిరి. నేటినుండి సాల్వా కొటూరుగ వచ్చి రాయలుధియేటరులో నాటకములను ప్రదర్శించెదరు. ప్రధాన నాయక సాత్రమును ధరించెదరు వరదాచారిగారు చాల ముప్రసిద్ధులుగాని వారికస్వస్థతగా నుండుటచే సరిగా ప్రదర్శనములు జరుగుటలేదు. 6 వ తేదీన నిరవధి అను నాటకమును, 7 వ తేదీన రత్నావళి అను నాటకమును చాల బాగుగా ప్రదర్శించిరి. ఆచార్యులుగారు వర్ధమానును మిరినవారయ్యను వేషధారణమున నవయోధనులెనీ కనబడినరు. నిరవధిలో ఆచార్యులుగారే నాయకపాత్రమును ధరించి చాల బాగుగా ప్రదర్శించిరి. రత్నావళిలో అస్తవ్యస్తచే వారు రంగస్థలమునకు రాకాలకపోయిరిగాని రత్నావళి పాత్రమును ధరించిన నాగేంద్రరావుగారు చాల ప్రశంసనీయుగా పనిచేసిరి. రామచంద్రరావుగారి స్వత్రయముగూడ చాల మనోహరముగా నుండెను.

శకంఠలనాటకము

నేడు రాత్రి 8-45 గంటలకు వీరు రాయలు ధియేటరులో శకంఠల నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. వీరినాటకము లన్నియు కన్నడభాషలో ప్రదర్శింపబడును.

తిక్కన జయంత్యుత్సవము

జనవరి 20వ తేదీన అనంతపురమున జరుగును
నాటి కృష్ణమూర్తి పుత్రకథాంధా గారమువారు 1923 వ సంవత్సరము జనవరి 20వ తేదీన బ్రహ్మశ్రీ జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారి యాజమాన్యముక్రింద తిక్కన జయంత్యుత్సవమును అనంతపురమున జరుజేపుచున్నారు. అనంతపురమున 4 వందరిక పాఠశాల విద్యార్థులకు తిక్కనరచయిత గ్రంథములనుండి చక్కని పాఠము చదువతగినవానికి బహుమతులు ఇయ్యబడును ఇందులకై అనంతపుర మండలమందుగల హైస్కూళ్లలోని విద్యార్థులందరును అభ్యర్థులుగా నుండవచ్చును. ఇందులకై ఆభ్యర్థులు హైస్కూలుపుకార్యదర్శిగారికి ఈ నెల 15 వ తారీఖులోపుగా కమిషన్లను తెలుప ప్రార్థించుట. ఉత్తీర్ణులైనవారికి ఒకటి రెండు మూడు బహుమతులు యివ్వబడును. బహుమతి పరిశీల ఉదయం 7 గంటలనుండి ప్రారంభింపబడును.
నాటి నంజండ్లరావు
కార్యదర్శి

కాకినాడ వార్తలు

శ్రీయుత మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు స్వకీయవిలేఖరి

శ్రీయుత మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు ఈ నెల ఒకటవతేదీన రాజుపేయిదవరము నెట్టలునుండి విడుదలయ్యెవారు కాకినాడకేంద్రీకరింపి పాఠశాల గొప్పసవ్యాస మొసంగిరి కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారు జాతీయవిద్యాలయమువారు ఆయనకు స్వాగతపత్రముల నొసంగిరి. విజయధ్వజములతో స్వాగతకథ నాడుముగిసెను. శ్రీనాయుడుగారు 20 పాఠశాల బరువు తగ్గియున్నారు. ఆయనను ఉద్యమమునందలి పట్టుదల ఉత్సాహకేంద్రము ఇనమడించినవి. ఆయనకు కాంగ్రెసు కార్యదర్శిపదవి స్వీకరించిరి.

శ్రీయుత భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు

శ్రీయుత భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు గతనుండి బందరు వెళ్లెయ యిక్కడ 4, 5, తేదీలను ఆగి, 5 వతేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు తాలూకా కాంగ్రెసు యాజమాన్యమున జరుపబడినసభలో మిక్కిలి చక్కగా కాంగ్రెసుతీర్మానములనుగురించి ఉపన్యసించిరి. ప్రత్యేకముగా నవస్థాపన రీతిని గాకుండ పాఠలయొక్క ప్రశ్నలను సంపూర్ణభావ్యముతో బోధింపుచు సమాధానముల నొసంగిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్రమున కాంగ్రెసు మహాసభ

కాంగ్రెసు మహాసభ ఆంధ్రరాష్ట్రములో నెక్కడ జరిపిన దిగ్విజయముగ జరుగునను చర్యయిక్కడను జరుగుచున్నది శ్రీపట్టాభిసేతారామయ్యగారు బండిలో జరిపించినఅన్ని సదుపాయములు ఉండునని నెలచిచ్చిరి. ఇక్కడ కొందఱు కాకినాడలోనే జరిపించవలెనని పట్టుదలచూపుచున్నారు. తగినంతపనిచేయువారును, సామ్యునప్తముచేచ్చిన పట్టుకొనగల్గవారును ఉన్నారారేరా అని కొందఱు పెద్దలు సంకయించుచున్నారు. ఈ నెల 5 వవారములో గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘసభ రుపబడినప్పుడు కాకినాడకు పిలిచేది లేనిది నిర్ధారణ మగునని యూహించెదను.

శ్రీయుత బులును సాంబమూర్తిగారు

శ్రీయుత బులును సాంబమూర్తిగారు బహుంక: 11 వ రాత్రిమొయిలలో కాకినాడ చేరెదరు. వారికి తగు ఆహ్వానముచ్చుటకు ప్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవి. ఆయన వచ్చినను టునాటి రాత్రి జాతీయవిద్యాలయము వారు ప్రతాపసింగు నాణకమును ఆయనగౌరవార్థము ప్రదర్శింతురు.

భద్రాచల రామదాసు నాటకము

ఏడు అంకములు. చక్కని కూర్పు

ప్రదర్శనమునకు మిక్కిలి అనుకూలము

ప్రస్తుతము మదరాసు నునుగులొసగవ శార్వదర్శులలో నొక్కరగు, డి. వెంకటరమణయ్య, బి. ఏ. గారిచే విరచితము వై సభవారిచే, భేటమొసర్పబడి ప్రేక్షకుల నన్నన వడసినది. నెల 10 ఆదియ. పొన్నుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పుస్తకములు వలయువారు మదరాసు జార్జిటవుక్, అన్ డర్ సన్ వీధి, నాల్గవంబరు, వింటర్ బాకం కంపెనీ సి. చాల కృష్ణనాయుడుగారివద్ద దొరకును.

క్రొత్తకములు ఇప్పుడే వచ్చివి

మిక్కిలి అందమైన ఫోటోలు

పారిసు, ఫ్రాంసు మొదలగు జాగాలనుండి తెప్పించబడిన పలురకముల ఫోటోలు అన్నిరంగులలోను మావద్దనున్నవి. చూచుటకు ప్రాణముగల వాటివలెనే యుండును. ప్రపంచమందు అత్యంత పొగడదొరున్నవి. అంతేపురములు, లంగళి, పడక గదులు మొదలగువాటిని అలంకరించుటకు తగినవి.
ఒక సెట్టు 25 ఫోటోలు నెల రు 5-8-0, 12 ఫోటోలు నెల రు 8-0-0 6 ఫోటోలు నెల రు 1-10-0 తక్షణమే ఈ దినవనిలాసమునకు ఆర్డరుపంపవలెను
వి. ఆర్. శివరామకృష్ణ అండు కో,
నెం 3, వైకుంఠవాధ్యార్ వీధి, జార్జిటౌక్, మద్రాసు

1921-22 సం. ర పారిశ్రామిక శాఖ నివేదిక

ఏప్రిల్ 4-వ తేదీ వరకు గ్రీన్ గారు డైరెక్టరుగా నుండిరి. అప్పటినుండియు సి. డబ్లియూ. కాటన్ గారు తిరిగి డైరెక్టరుగా నుండిరి.

ఆగష్టు 15-వ తేదీని పారిశ్రామిక శాఖవారి సంవత్సరము డైరెక్టరుగారు కొన్ని మార్పులను నూచించిరి. అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగారు అసిస్టెంటు పరిశ్రామిక ఇంజనీర్లను నియోగించుట పరిశ్రామిక ఇంజనీర్లను తగ్గించుట మామూలైనవి. మెకానిక్ లను జీవములను పునర్విమర్శన చేయుట సేతశాఖ యందు యిద్దరు సేత అసిస్టెంటులను తీసివేసియెదుగురు నూపరింపెను. టెంటులను నియోగించుట, ఈమామూలు సభవా రంగీకరించిరి. ఇవి దొరతనము వారికింపబడెను. ఈమామూలవలన యీశాఖయందు సంవత్సరమునకు రూ.40,404 తగ్గునని ప్రభుత్వమువారి అర్థమందు తెలుపబడినది.

ప్రభుత్వములు:— తిరువూరులో కల్లికోటలో గవర్నమెంటు ఫ్యాక్టరీలో తయారుచేయబడిన సబ్బులు, కూరూరులో తయారుచేయబడిన సీరాళు, ప్రదర్శింపబడెను. వీటికి వెండిపతకములు బహుమతిగా నొసంగబడెను. కృష్ణాపుష్కరసమయమున బెజవాడలో యీశాఖవారికి రేణు రు చే యీ బడి న కన్తులన్నియు ప్రదర్శింపబడెను. ఈ ప్రదర్శన ముందును గూడ బడి బంగారు పతకము లిక్కిలబడెను. పొట్నా చేతి సేత వస్తు ప్రదర్శనచుండును యీశాఖవారు పాల్గొనిరి.

ఈ సంవత్సరములో 108 ఖాతాంతుస్టాక్ కంపెనీలు బయలుదేరెను. వీటికి అధికైజ్జాకాటల్ 285 లక్షలరూపాయలు. ఈకంపెనీలలో చాలవంతు బాంకులున్నవి. పరిశ్రమలసంఖ్య యత్యల్పము.

దబ్బుయిచ్చునదికలన దొరతనమువారు రంగులవిషయమై పనిజరుగలేకపోయిరి. కనిబయలు ప్రజల మనములనాకర్షించినటులున్నది. సంవత్సరములో 40 ప్రాప్తికొంగులై సెన్సులు గ్రాంటు చేయబడినవి.

సేలబాగు:— కృష్ణా గోదావరిజిల్లాలలో సేలబాగుతీయటకు బెట్టు అండ్ కంపెనీవాకి లైసెన్సుయివ్వబడెను. కానివీరు పనియొకను మొదలు పెట్టలేదు. ఫలపరిశోధనమును గురించియే రాష్ట్రములు గావించబడుచున్నవి.

సిమెంటు:— బెజవాడలో సిమెంటు తయారు చేయుటకు యత్నములేదు. జరుగలేదు. కృష్ణా సిమెంటు కంపెనీ యొకటి బయలుదేరినది. కానియీకంపెనీవారిని దొరతనమువారు నిరుత్సాహపరుచుచున్నారు. ఈ ప్రదేశమున నొక్క సిమెంటు ఫ్యాక్టరీకన్ననుండుట కవకాశము లేదట. పెట్టుబడి యధికముగా కావలసియుండును. ప్రత్యేకపరిజ్ఞానుల మేనేజిమెంటు యవసరము. ప్రత్యేక పరిజ్ఞానులు దొంగట దుర్లభము. సిమెంటు తయారు చేయబడినది మందొకముదిగా నుండలేదు. లేకున్న అంతయు ఖర్చుకాదనియు తెల్పుచున్నారు.

విశాఖపట్టణములో క్రూడ్ ఆల్కలాయిడులు తయారు చేయుటలో యభివృద్ధి యేమియు జరుగలేదు.

జీవరక్త, గుగ్గిలము మున్నగు పదార్థములు, మందుల తుపయోగించు పదార్థములు, చమురులు తయారు చేయుటకు దొరతనమువారు అందెను వర్తకులకు యిక్కడి 'శాంపియ' పంపగా వారు హిందూ దేశములో యీ పరిశ్రమలవలన లాభము లేదనిరి.

ఫ్యాక్టరీ పరివాండ్రుల సహకార సదుపాయములను యేర్పరుచుటకు గూర్చి విచారించుటగాని కట్టణములలో యీ మానులను పనివాండ్రులను యిప్పుడు సామరస్యము లేనందున అట్టి యేర్పాటులు జరుగుట దుర్లభము. గ్రామములందు మాత్ర మిట్టి యేర్పాటులు గావించవచ్చునట. కట్టణవానులగు పనివాండ్రులో సహకారమేల యభివృద్ధికావాలదు?

నిమ్మపండ్లనుండి స్పిటిక్ ఆసిడ్, చింతనమునుండి టార్టారిక్ ఆసిడ్ తీయుటకు పరిశోధన జరుగెను. ఫలితములు సంఖ్య పిక రములుగ నేయవచ్చువి. కృష్ణాజిల్లాలోని నిమ్మపండ్లలో 80/0 స్పిటిక్ ఆసిడ్ గలదని తేలెను. కాని యీ ఆసిడుతీయుటకు తగిన యంత్రపు వెన్న కావలసియున్నది.

గాజులను మనదేశములో చేయుటకు కళాశాఖలు యిదివఱకు పరిశోధించబడెను. ఈ సంవత్సరములో తిరిగి పరిశోధన జరిగెనట ఫలితమేమియో తెలుపబడలేదు. ఇంకోకసారి యీపరిశోధన జరుగవలసియున్నటులు నివేదిక తెల్పుచున్నది.

అగ్నిపెట్టెలను తయారు చేయుటకు తగిన కలప దొక మండుట పెద్దయాంతుకముగా నున్నదట. ఈపని కొనసాగుటకు ఫ్యాక్టరీ శాఖతో సత్సంబంధము దగ్గర సంబంధ మేర్పడవలసి యున్నది. 1923-24 లో ఫ్యాక్టరీ శాఖలో ప్రత్యేకయంత్రాలైన నాన్ స్టాఫ్ సమకూడిన పిమ్మట యీ సంబంధ మేర్పడుటనుభవము.

కేరళసబ్బు ఇక్స్ ప్లొట్టాటు:— డిపార్టుమెంటు వారే దీని నికనువుచున్నారు. ఈ ఫ్యాక్టరీలో తయారు చేయబడిన సబ్బులు తెలుగుజిల్లాలలో అంతగా అమ్మకము కాకదు. ఇందులకు

కారణముగ న హామి ని ర్మాణ రో స్త్య మము చేర్చొబడినది. స్వదేశీయపు లైనను, వీనిలో క్రొవ్వ తున్నను యిది యాదరింపబడలేదు. ఈ ఫ్యాక్టరీవలన ఈ సంవత్సరములో నికరలాభము రూ. 16,152 లు. క్రిందటి సంవత్సరము రూ. 14,269 లు. కష్టముకన్నెను. కబ్బులు అంతగా ఖర్చుగుటలేదు. కుద్దుకు వెడటలో సబ్బుసహజముఖ్యుగాక పడి యుండెను. ఈ యిన్ స్టిట్యూటు ఉద్దేశము సబ్బులను తయారు చేయుటయేగాక ఈ విధానమందు విద్యార్థులను తరిగించుటయు కూడ.

సేతపరిశ్రమ యభివృద్ధికి ప్రచారములు కావలసియుండెను. తెలుగు మేష్ట్రలు దొరకటించుటవలన ఆంధ్రదేశములో ప్రచారము సరిగ జరుగకుండెను.

1920 క సం. ర (పారిశ్రామిక (టెక్నెలా) సేత ఎత్తు పర్వ అవలో సామగారు ప్రభుత్వమువారి లోక మిమోరాండము నుబుడిరి. చేతి కగ్గములైన సేత చేయువారికి అవకాశమైనవి మేలైన సేత సాధనములేకావు. సేతపరిశ్రమ పూర్వపు విధులు ముఖ్యముగ నాలోచించవలసి యున్నదని వారు తెల్పిరి. చాల మంది సేత గాండ్రుల పడుగులను సప్తయిచేయుటకు పవర్ వలన పనిచేయు నూలుచుట్టు యంత్రము, పడుగు చేయు యంత్రము. వైజింకు యంత్రములతో కూడిన ఫ్యాక్టరీ యుంచిన లాభకరమనియు, యిందు మూలమున సేత గాండ్రు తమ కష్టముల మీద ప్రారంభించుట ముఖ్యమనియు వీరు తమకాలమంతయు సేతకే వినియోగింపవచ్చుననియు పరిశ్రమ, యభివృద్ధిచుండుననియు, అను ల్యాద్ గారు తెల్పి మద్రాసులో నొక టెక్నెలా ఇక్స్ ప్లొట్టాటు యుండవలెనని నూచించిరి. వీరి విధానము కర్షకముల బోధనా రికంసగా వారు మొత్తము మీద యీ విధానము నామోదించు చు ప్రస్తుతము కట్టుపడుగులను సప్తయి చేయుటకు పూనుకొన వుండవలయునని కలహానిచ్చిరి. దొరతనమువారు సంవత్సరాంత మందు యీ విధానమును తమ యంగీకారమున వెల్లడించిరి. యంత్రసహాయమున పడుగులను తయారు చేయుటకు యంత్రములు కొనుటకై రూ. 48,000 లు ప్రభుత్వమువారు కాంక్షను చేసిరి. ఇక్స్ ప్లొట్టాటును కడుపుటకు యేటేట రూ. 89,780 లకు మించకుండ కృషియు చేయుటకును కాంక్షనుచేసిరి.

1921 సం. ఆగష్టులో బెజవాడలో కృష్ణాపుష్కర సమయమున మేలైన సేతసాధనములు ప్రదర్శించబడినవి. డిపార్టుమెంటువారు తమ సైజింగుయంత్రమునకు బంగారు పతకమును బడసిరి.

అనుల్యాద్ గారు సేతవలన జీవించుట కవకాశములేదని నిరూపించుచు ఒక విజ్ఞాపన నంపిరి. ప్రభుత్వసహాయమున నూలు వడవమిల్లులను బయలుదేరినటు, చేమగ్గముల సేతపరిశ్రమను సర్వేచేయుటకు నూపరింపెందెంటులకు కలహానిచ్చుట మున్నగు విషయములను గూర్చియు విజ్ఞాపనలు తయారుచేయబడెను.

1922 జనవరిలో డిపార్టుమెంటువారు సేతపర్వప్రదర్శనముగావించిరి. దీనివలన చాల ప్రయోజనము కనబడెను. ఈ ప్రదర్శనకాలకు ప్రతిదినమున వర్తకులు, మిషనరీలు యొకను ఆ సేతులు వచ్చిచూచిరి.

గృహపరిశ్రమలు:— ఈ సంవత్సరములో బెజవాడ పరిశ్రమల అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగారు కృష్ణాజిల్లాలో వంపునాది ఆల్లిక పర్వతను సర్వేజరిపించిరి. యద్ధికాలమందును తదనంతరమును యీకై టెటు స్టేట్సుతో లేనువర్తకము విస్తారముగా జరుగుచుండెను. ఇప్పు డివ్యాపారము వడిపోయినది. డెబ్రాట్టి డైరెక్టరు గ్రీను దొంగారు ఇంగ్లాండులో యీ వ్యాపారము జరుపుట కవకాశములు విచారించుటకుగాను తామచిటి సెలవు మీద వెళ్లినపుడు సాంపియన్ గొనిపోయిరి.

బొమ్మలు:— కొండపల్లి బొమ్మలపరిశ్రమ పరిశోధించబడెను. గరి ప్రెడిక్ నికొల్లనుగారు బొమ్మల పరిశ్రమ విషయము ప్రాముఖ్యతను దెచ్చిరి. చావలయల్లికయందు యభివృద్ధి కవకాశమున్నదని గూడ వీరు నూచించిరి.

మేలైన బండరుకలంకారీ అద్దకపు దుప్పటుల యత్న త్రి ప్రోత్సాహించుటకు విక్టోరియా యిక్స్ ప్లొట్టాటు 5 జతలకు (జత 1 కి రూ. 40 ల వొ) అద్దపు నిచ్చెను. పూర్వము యీ అద్దకములు రంగులను అచ్చ సాంకర్య మునకును పరితనమునకును ప్రసిద్ధి చెందియుండెను. ఇటీవల యీ పరిశ్రమరూపు మానినది. మద్రాసులోను యూరపునందును కూడ యీదుప్పటులు వివిధగా ఖర్చుకాలవు. ఈపరిశ్రమ కొంతకాలము పునరుద్ధరింప బడుటకు వీలగునని నమ్మకగలను. ఒకప్పుడు పర్షియా వీనిని విరివిగా కొనుచుండెను. తిరిగి పర్షియాతో యీ వ్యాపారము కుదురుట యసంభవము.

1921-22 లో కృతసాయమునకు పరికితము యంత్రసామగ్రిగాను రూ. 88,000 లు ప్రభుత్వమువారు 5 గురు దిగ్భాను దాతులకు ఋణములక్రింద నిచ్చిరి. ఈ ఆయదు పరును కొంతకు తూరు డివిజను లోనివారు.

స్టేటు టెక్నికల్ స్కూలుల విషయము:— ఇవి దేశాంతరమందు ప్రాముఖ్యవిద్య సభ్యునియవారికి ప్రభుత్వమువారిచే నవి. ఈవిద్యార్థి వేతనము లీసంవత్సరమునుండియు రాష్ట్రములే భరించునటుల గావించబడెను. ఇదిగఱకున్న నాలుగును గాక మరి నాలుగు వేతనములు జేర్చబడినవి.

బొంబాయి విక్టోరియా జూబిలీ ట్రేనింగ్ ఇక్స్ ప్లొట్టాటునందు విద్యనభ్యసించువారికి విద్యార్థి వేతనములు (నెలకు రూ. 10 లు) తక్కువ. మొత్తముగా నాండుటచేతను యీ వేతనములను పొందినవారు బొంబాయి వెళ్లుటకు వెనుదీయుచుండుటచేతను 1922 జనవరినుండి వేతనము 1-3 రూ. 60 లు గావించబడినది.

పరిశ్రామిక విద్యాలయములు:— మనరాజధానిలో ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పిన పారిశ్రామిక విద్యాలయములు బహు కొద్దిగా కలవు. చాలవరకు ప్రభుత్వసహాయమున పొందు ప్రతిష్టాపనలు యీ విద్యాలయములను జేయుచున్నవి. మిననరలు అనేక పాఠశాలలకు వెట్టింది. పోషించుచున్నారు. ప్రభుత్వ సహాయమున పొందు పాఠశాలలు యీశాఖధానిలో 28 గలవు. వీనిలో చాల మారుమూల నున్నవి. కొన్ని యానువని గూడ ప్రసారము. ఈపాఠశాలలకు భవనములు నిర్మించుటకు ధనము కావలసియున్నది. కాని దొరతనము వారు దబ్బుయిచ్చునది కలవ యీ సహాయమును ఇవ్వకాలకున్నారు. నిదేశ మివ్వనీల పోషణ క్రిందనున్న పాఠశాలస్థితి మారకము (ఎక్స్ ప్లెంజి) కారణమున దుర్భరముయ్యెను. ఇప్పుడు వీటికయ్యే ఖర్చు కూడ యెక్కువైనది. నివేదిక అంత్యమున దొరతనమువారు తమ అర్థరలో యీపాఠశాలలు పారిశ్రామిక విద్యుత్ గావించిన యవకాశమును గుర్తించుచున్నారు. కాని వీటికి యవసరమగు ధనసహాయమిచ్చుటకు వారికి తక్కి చాలదనుచున్నారు.

ఆటవ ఆంధ్రసారస్వతమహాసభ

సంఘారు గుంటూరుజిల్లా కార్యక్రమము

1923 సం. జనవరి నెల 20 వ తేదీ శనివారము 2-30 గంటలకు నగరకండ్ల రైల్వేస్టాన్షన్ ఆన్వయసంఘాధ్యక్షుని యుపన్యాసము, అధ్యక్షునియొద్దకు, అధ్యక్షుని పర్యాయ భోజనము తరుగ 2-30 గంటలకు సభాప్రారంభము, కార్యదర్శి కనూర్య నాథాచార్యగారు నివేదిక జరుట విషయసారాంశసంఘమేర్పాటుచేయుట తిర్మానములు.

జనవరి 20 వ తేదీ ఆదివారమునందు 2-30 గంటలకు సభాప్రారంభము. తండ్రితోపర్యాయము, భోజనము. తరుగ 2-30 గంటలకు సభాప్రారంభము, తండ్రితోపర్యాయములు. తిర్మానములు అధ్యక్షునియంత్రోవపర్యాయము ముగింపు. మొదటిరోజు సాయంకాలము 6 గంటలకు (బహుశ్రీ) తుండుర్తి రామమూర్తి గారి హరికథ ప్రారంభ సీతారామయ్య గారి మృదంగము విశ్వనాథునిదేశ.

ఆంధ్రమున దయచేను బ్రాధికులు. రెండరోజు సాయంకాలము మండలసారస్వతమహాసభ జరుగును. ఈయనకాశమును బారోడువరకుండునని ప్రార్థన.

అ. సుబ్బరాజు కార్యదర్శి.

తెనుగు కాలికో బయందు సివిల్ ప్రాశీదర్ కోడ్ 5 రూపాయలు వికోర్చియా డిప్ట మైలాపూరు, మద్రాసు.

మీరు భారతీయ వర్తక సంఘమును - మీలోక బుద్ధులను
 తమ వీలువచ్చి అట్లేను మీ అర్జీని సాకల్యముగ విచారించుచు
 న్నాము. వర్తకము రాజకీయములయందులూ పాల్గొనుట ముఖ్య
 ము. లేనిచో రాజకీయములయందులూ పాల్గొని వర్తకము నశింప
 వచ్చును. ఆర్థిక సమస్య, ముంకముల సమస్యయి. దురుదాచారణ
 మును. మీరిసవస్థల పరిష్కారము గావించుటలూ నాకు సహా
 చుముగా వుండగును. ప్రభుత్వము తిన్నగా సాగనది వర్తక ము
 భిన్నమి నొందుటగును. భారతీ వర్తకము క్రమమార్గముల స్వతః
 పాలనమును నూతన శాసనరకతను నలవరచినది యభివృద్ధి నొంద
 గలదను నభిప్రాయమును విశ్వసమును నీదేశమునను నీదేశము
 నను సర్వత్ర వ్యాపించుట దేశాభివృద్ధికి ముఖ్యవస్త్రమై
 యున్నది.

విదేశ వార్తలు

ధైర్యం చివారి
మరికొన్ని ప్రయత్నములు

అంగ్లీషరానుల మెత్తి చెక్కుచెదరకుండుట

బిటను - నవ్వు పరిహార సంఘము

ఆమెరికను, సైన్యములు రెనునుండి మరలిపోవుట

ఫెంచివారు ఏమిచేయ నున్నారు?

ల డక్, జనవరి 7:—రాత్రి 11-40. మైముషాతికానిది
ఖరి ప్యానినునండి ఎల్లు తెలియజేయుచున్నాడు. ఫ్రెంచివారు
ఏమిజేయనున్నది చివరిచరచానంతముగ నున్నది. 15 తేదీకి
వీరికి 500000000 బంగారు మార్కులు-నాణెములు-రావలసి
యున్నవి. ఇంతకుపూర్వముగాని తదనంతరముగాని ఆలశ్యము
చేయక తా మనుకొన్నట్టిది చేసి తీరవలసి తెలియుచున్నది.
జర్మనీకి గడువీయబడలేదు గనుక అనుకొన్న కట్టిత్రకారము
నవ్వరిచారములను ఈతవలసియున్నది. కాని ఇచ్చుటకు ఎంత
మాత్రము కష్టిలేదు. నవ్వరిచార సంఘమువారు అభియము
లతో గూడుకొన్న వాయుదాసు ఇచ్చిన ఫ్రెంచివారు అంగీకరిం
చుచున్నను. రాక్షసిజ్ఞుగ అనుకొన్న ప్రకారము ఇచ్చుటకు వీలు
లేదని జర్మకులు తెలియజేసిరి. దీనివలన ప్రమాదము వాటిల్లును.
నవ్వరిచారసంఘమువారి తీర్మానము ఫ్రెంచివారికి నూరిన
ఆయుధమును- క్రొత్తమార్గమును- సమకూర్చినదనుటకు సందియ
ములేదు. కట్టుదిట్టము జేసికొనుటకు ఫ్రెంచివారు పైనిక చర్య
నవలించెదరు. వీరికి తెలియనుట సుపూర్ణముగ తోడ్పడె
దరు. ఇట్లీవారు సైనికసహాయము నొసర్చెదరు. రైసు, రూరు
పైనిక ప్రదేశములందున్న నీటిని ఉద్యోగులకు అపాయము వా
టిల్ల వుండుటకు ఈచర్య అవలంబించబడును. అవసరమగుచో
బోకం, ఎస్కెనులు ఆక్రమించుకొనబడును. ఈ పనినంతయు నిర్వ
హించుటకు జేగఁడు సేనాని లాసేననుండి తిరిగి వచ్చినాడు.
రూరుగనుల పనివాండ్రకు ఆహారమును సప్తముజేసి సమే
లు లేకుంధ జేయ యత్నించుచున్నారు. అల్లరులుగూడ లేకుండ
జేయ నేరీ చుచున్నారు. పోయింకేరుగా రవలంబించు కార్య
ములన్నిటిని ఫ్రెంచివారు ఆమోదించుచున్నారని తెలియు
చున్నది.

రూర ప్రదేశమును ఆక్రమించు కొనవలయునని నిశ్చయించిన ఏమి చేయవలయునని పోయింకేరు గారు, ధూళిని గూరు సరప్రచించుకొనిరి. ఇంతకను ఏమియు నిశ్చయించలేదు. ధూళిని గూరు బ్రుసెల్స్ నుండి తిరిగి రాగానే మరల పర్వ ప్రారంభ మగును.

గయాకాం గెను-నిందారోపణలు

ఇట్టిసమయమున భారతవర్షభృద్దయమును గొరువారు గయాకాంగ్రెసులో నామోదించబడిన తీర్మానముల గూర్చి విచారము నొందకమానరు. అవి జనులయొక్క నిజమును కభిప్రాయము నేమాత్రమును వెల్లడింపవుగానవారిని గూర్చి నేను ముచ్చటించదలపడదు. వీరిదెసగుంపులను, నేను లెక్కనేయను. వీరికయత్నములను జాగ్రత్తో పరిక్షించును, అల్లరులు నరుల నెవల ప్రభుత్వమువారు కనుయూనస్పక్తి నుపయోగించి అడవివేయుదురని మీకు నిశ్చయముగా తెలియబడుచున్నాను. అవసరమగునపుడెల్ల మీసాహాయ్యము సజ్జీక్షింతుము. నియ్యకంబర్నియనాకు మునుపటి సందర్భములలో తోచినయానాలు కొన్ని ముఖరణకు వచ్చుచున్నవి. కారణ మప్రస్తుతమగుటచే తెలుపను. భారతవర్షభారతవ్యభివృద్ధిభిలషించుమీకు నేను హితము గణననెంచుట కష్టము. కాని ఒక్కసంగతిమాత్రము మీరు గమనింపదగినను. భారతవర్షము ఒక్కహింకపుదీకాని, ఒక్క మహమ్మదీయులదికాని, ఒక్క ఐరోపీయులదికాని కాదనియు, హిందూ, మహమ్మదీయ, ఐరోపీ మతజాతులందరిదనియు, జాతిగుత విభేదములను పోటింపక వెల్లరును భారతవర్షభృద్దయమునకై కృషిసల్పు దగనియు, భారతవర్షమునకు బ్రపంచమున నుచితస్థానము లభింపవేయవలెననియు, దేశమున జన్మించినవారను, దేశమున నాస్తికలవారును అందరకు తమ తమ స్వకీయలాభములనే ప్రభానముగా గణించక, దేశాభివృద్ధికి పోట్లపడవలెననియు హెచ్చరించుచున్నాను. ఇప్పుడున్న విభేదములు నశించుటకు చాలకాలము పట్టుననుట నిజమే కాని కాలక్రమేణ వివిధసంఘములకు సుఖకారకము కలుగుననియు, తత్ఫలితముగ భారతవర్ష మూర్తికముగ నిభివృద్ధికొంది సామాజ్యగ్రాసనను ప్రపంచమునను నుచితస్థానము నందగలదనియు విశ్వసించుచున్నాను.

ప్రపంచీకృత న్యాయముల చలనము

అకమితపదేశమువినిన జర్మనులు తమదృష్టి కేంద్రీ
కరణము జేసిరి.

(వెంచి వైదిక చక్రవర్తుని గూర్చి ము. ప్రొ. వి. వై. మానిక ప్రయత్నములను గూర్చియు మ్యూజి. హి. మునుండి తెలియుచున్నది. వై. మానిక లులకుఁగల్గిన ప్రజ్ఞముల గూర్చి ప్రవేశించుచున్నది. దృఢముగ జెప్పబడుచున్నది. గతరాత్రి చాలకాలము పరకు మ్యూజి. హి. మునుండి వై. మానిక లు పోయినట్లు.

సౌ భాగ్యశ్రుతి లో దనిచేయడం ఇంజనీరింగును వదిలి గను
నిపు డేదముటలో అనుభవము గలవారిను ఎన్నెనును బహు
దేనిపోయిరి. కాని డుస్సెల్టార్పు నుండి చచ్చు ఈ త్రైపునకై
ఎదురుజూచి అడేపైను తేలికవో అపుడు చక్కని గడంగెయి.
సైనికచలనము జరుగుచున్న దని అడేపనిగ కెప్పుకొనుచున్నారు.

రూపుశ్చదేశములో ఉద్యోగములో 28 కోట్ల 8000000 టన్నులు ఉత్పత్తిచేయబడినటులు అంచనా వేయబడినది బ్రెజిలునుండి రూపరూ తెలుపుచున్నాడు.

అనుకూలమై తి

అ. స్థాపకానులకు భిక్షాభిషేచములు జనించినను
మౌత్తిమాత్రము ఇవ్వలేదు. ఒండొకటి కొనియాడుకొను
చున్నారు.

ఒకటి నొకరు ఏకభవించు కున్నను భిన్నమార్గముల ను ద్రోక్కినను మిత్రమందలి సఖ్యభావమును నిఁబెట్టుటపించిన గాని యొకవూత మెరుగుకల సఖ్యతతో మెలగి అనుభవప్రధాన మగు విషయమును కోల్పోవుట పాపిగా దనుచున్నారు. లో లోగన కోపవూతతో ప్రవర్తించుట మంచి కాదని యభిప్రాయము. అంగోపారిసు లెరువును తమకష్టములను గు రించి.

పోయింకేగుగారి విధానము

శిష్టపరిసరసంఘము వారు జర్నలులు తమ ధర్మమును
నెరవేర్చు అపరాధమును గావించినని తెలియజేసిన వెంటనే
రాక్షసిబాగ్గు, కలప, పంజుల కుపయోగించు రిసాయన పదార్థములగాను ఇవ్వవలసిన 50,00,000 పావులను రాజ్యట్టుకు
పోయింకేరుగారు లెక్కపేరి అపరాధమును విధించిన వెంటనే
కొంతకడుపు జతిస్తవలయుగా నీయబడును. ఈలోపుగా ఎవరిని
పన్నుచూడ వసూలుచేయబడును. నైస్వయలు కావలసినవో
సరివాద్దులదగ్గరనున్న 800,000 వుండిని ఉపయోగించుకొను
టకు పోత నేనాని ఏర్పాటులను నిర్ధమజేసెను అని బ్రిట్టిష్
స్టానిచి కలెక్ట తెలుపుచున్నది.

పెంచివారి ఆంతోదేశము

ప్రేమించినాడే అనుమానము. ఉక్కుగుండ దొరుకును
జ్వలనులను లాక్షి బాగు కోవగలదు. నానిరాణమున్నది.
వీరియందును గలిసి అర్థిక సహజేణి కలిసి పనిచేసడం, అని
జబ్బయి కలెక్షన్ నూచించుచున్నది. ఇది తక్షణముచున్నది.
జ్యోతి పనివానిడు మాత్రము విశ్వకొనలేడు, కాని హెర్
హ్యాగ్స్ట్రీన్నియు చున్నగు ప్రముఖులు వీరి సహేతుచింత.
అమలుకు సుసన్నముగ నున్నార.

బిటిషువారేల చింతింపడనిలేదు

బ్రిటిషువిధానముచే నష్టపరిహారములనుగన్గి పరిష్కారము కావించి యెదిరిపోవుట 'కృతార్థ'ముచేయునట్లు అంతయు యధావకాశము అన్నిదనుకు పరిస్థితులను బ్రతుకుము బ్రిటిషువారు చింతలకలసి వచ్చుచున్నవే. కారణములు అవి మైమ్మనగతిక ప్రధానాన్నిపమున తెలియ జేసెను.

ఈ విధానమును మూర్ఖు లొకవర్గము అంటింబిన కొం
దెము వేరకు సమ్యముగ జరిగి నుండవచ్చును. ఇట్లనీ సంగతి గొప్ప మొత్త
మును రాబట్టుటకు తయారు చేసిన జ్ఞాన విధానముగూర్చి ఆలో
చించు. నే త్రోసి వేసితి. ప్రాంచు గొప్ప విద్యుత్తులకు లావగును.
ప్రాచివా రెవును ఆనలబడిన విధానముచే విశ్రమించితి ఎన
కనుకగిన పరిహారమును గడించుటకు సాధ్యములేదు. సంధియమే
కాంతికి గొప్పభంగము కల్గినది. బ్రి. ను మరల యధా ప్రకారము
కాలం బెంచుకూడ దీసికొనుటకు చాల ప్రయత్నించ వలసి
యగును.

ఏమిజరుగనున్నది కనిపెట్టి చూచెదరు

లీస్థిజ్ఞు, ఆర్థరాత్రివరకు 7 నచ్చేవార మెపునో ప్రా
 తే నుంగ వారము స్వామిసంభవమును గూర్చి బ్రతిమను
 వ్యమునను జూరిందించేవారు. బ్రతునుకు సంబంధించిన తరవ
 మీకేమియు ఇవ్వను. అ.తతవనము లేదు ఇకరత్రా ఏమి జన
 గనో కనిపెట్టెవరు. నవ్వువనవరకుల సంఘమునుండి బ్రతిమ
 ండినిధుని మరలి రమ్మరి జెప్పేవరకూ యాః నిశ్చయించి వారు.
 రైతుగర్వమున్న ఆమెకను ప్రాప్తియును లీటికి తిరిగి
 గమించుటకు ఆమెకును సేకటించుచు నిశ్చయించి. మేము
 నైవ్యములను మరలించితిమని ఎరిగితేన తక్షణముగ దోపవచ్చును.
 కానివారయిన మాకు కోపము లేదు. నునాను తను లీ రాత్రి
 ముకు జేర్చి.

విశ్వానాథుని పదముల నట్లు భిన్నాభిప్రాయము జనిం
చుట ఎట్లనిది. మొదటండ్రొక గణ్యభాషము కూడి తీరవలసిందే.
జర్రున విమలమున బిడ్డ ఒక భిన్నాభిప్రాయము కుదిరక సోమ్రుటచే
అపరమియము లందెన ఏమి భిన్నాభిప్రాయము మండనముల బలపరచ

వలెన. అంగ్లో పరామల భిన్నాభిప్రాయమున సామాన్య ప్రాచ్యమున్నగు ఇతరసమస్యలకు ప్రతిబంధకమును కలుగ జేయుని ప్రయోచి వారైపత్రికలు వాకొనుచున్నవి. జర్మనీనుండి గరిష్ఠ మొత్తమును ఆతిసాహధ్యముతో రాబట్టుటకు అందరును దూరదృష్టితో ఆశించిన విధానమును తయారుజేసిరి. ఈ విధానము నలంబించిన ఆత్మపరిష్కారము కుదురుననిశ్చయమై యభిప్రాయము. ఆచరణ శుద్ధిగ నీనిని ఆచరణలోనికి దీను కుచుచుటకు బ్రతిక తనకు చాల అమునుండి రావలసి యున్న మును మానుకొనుటకు సిద్ధపడెను.

పదమరంగమున ఏమి జరుగనో ఇంతకుము కలెలేదు.
బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి తుణుమే ఏమి చగ్గను తీసుకొనుటయ
లేదు. బ్రిటిషువారు తన సేనను కొఱోనునుండి యరలిం చెదనను
మాట నిగ్రాహము, పశ్చిమమున బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారు
వచ్చేవారము గమనకేము కవచ్చును.

ఒక జర్మనీకే గాక దక్షిణ యూరపురాష్ట్రములకు గూడ
తత్వము ఆర్థికరాచకీయోపక్రమము లేకుండగ నమన్వయ
పరిష్కారము జేయునిధానముమీద బ్రిటిషువారి ఏర్పాటులు నిల
బడినవి ప్రాంతులకుడ కర్తించును. (వెంచువారు తమనిద్దారే
ములకు ఆచరణలో బెట్టినపిదప అత్యధి నిష్పయోజనములని
తోచిపిమ్మట యరపు పుర నిర్మాణమున ఆమెకేనుల
బ్రిటిషువారు వచ్చుటకు మార్గ మేర్పడును (వెంచినతిగా విలేజు
కుల యభివృద్ధియు.

పెంచి వతి కాభి పాయము

లండన్, జనవరి ౧:—బ్రహ్మపట్ల ప్రెంచివారలకు లభించిన
 కలసిన పద్ధతులతో బ్రిటను గవర్నమెంట్ పనిచేయుట కనకా
 శము గల్లుగాక యని ప్రెంచిప్రతికలు జరిపియున్నది. ౧౮
 పాలనాపనిలోగూడ అంగ్లేయులు తోడ్పడుట తటస్థించుగాక
 యనుచున్నది.

అంతర్జాతీయ ఆర్థిక పరిస్థితులు పెంచివర్ధింపు భంగమును
కలిగించునని లీమ్యాటికొన ప్రతిః ఊహించుచున్నది. (పెంచివ్రయు
త్తుములు భంగపడును.

జర్మనులు-రాక్షసిబాగు

పార్థివ, జనకరి రి:—జన్మములు రాక్షసిబాగును అను
కొన్న ప్రకారమాయనందులకు ఏవద్య దీసికొనుటకును ముందు.
జన్మము లీవిషయమై ఏమి సమాధానము నిచ్చెదరో వినుటకు
రి లేదేని నవ్వవదవారంభముబారు ఎక్కగ్రీవముగ నెక్కుయి:విరి
జన్మములు నింబాహ్మలనే తీర్చినివించి దూర్పురాక్షసిబాగు గను
లను ఆక్రమించుకొనుటకు ఇది ఉపకరించును.

జననీ ఇయ్యగలశ్చః

జర్మనీ ఎంకేరకు ఇచ్చు సమర్థతగలదో నిశ్చయించు
టకు వ్యాపారశాస్త్రమునకు ఒక విచారణ సంఘమును నియమించ వలెనని జర్మనీ వర్తకప్రతినిధి కోరికను ఆమె
రికను వర్తకసంఘము వారాలొందించుచున్నారు. ఈ విషయమై
విశ్రమండలి వ్యాపారులను కలిసికొని వారి యభిప్రాయమును
కనుగొనెదరు. అంతర్జాతీయ వర్తకసంఘమువారు మా
ర్చి 29 తేదీని రోనులో సమావేశమై నవ్వుపరిహరయలను గూర్చి
ఆలోచించెదరు. అంతచే ఇది జరుగుటకు పూర్వమే వీలగు
ఆలోచించెదరు.

భోక్తా గారు తమ స్వచ్ఛహారవిధానమును దొమియ
నల సలహా తీసికొనేతమారు జేసెరాయని మైక్యుషిక్లో
హివిచ్చగారు ఒక లేఖ వ్రాసిరి. ఒకవంక విటను మంచియు
దేశ్యముతోడనే మైత్రి చెడవచ్చుచున్నామనియు జూప
బొకొక ప్రక్క కనడావారు ప్రాచీనతొ వర్తకపు సంధిని జేసి
కొనెడి.

గీ కు సెర్వములు

తటస్థ పదేశ ప్రవేశము

అంశక బహు వి:—11 వ గ్రీకు పటాలము క్లిష్ట ప్రదే
తముగా నున్నది కాగా వి: ప్రవేశించినది కాక స్థానికు నోపిలు
కార్త రెండుపుదుర్లు విడిచి కలపబడినవి ప్రేంచిన నాని
తత్వే పించెను కాని ఏ ప్రయోగ నోపిలు కేయరగ
మరికొకా శబదబట్టిర నున్న సౌఖ్యములను ములించినవి
గ్రీకు నేనాని నిరూపించెను.

గ్రీకులైన వలె మన సామ్రాజ్యమున నుద్దేశ్యముతో
విశ్రమించి ప్రతిభను గ్రహింపకున్నవారో మాట్లాడవలయు
వలెనను వారు ప్రామాణ్యమునైన వలెను మరల ఏర్పాటుకేసినా
మట అపామనురాజుల కేసిననుటకు తప్పు వేరొందుగాదని
బహుశా నీయు తెలిసి మాన్పడి.

ఖద్దరు ప్రచారము

సంయుక్త రాష్ట్రములు

ఆగ్రా, అయోధ్య, సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు రాష్ట్రము చాల విస్తీర్ణమైనది. అందు చాల భాగము ఫలకంత పురు గంగానీళ్లు మైదానమునందు జేరియున్నది. ఈ రాష్ట్రమునం దీక్రింది 45 జిల్లాలు గలవు:-

1. మహాకాపురము, 2. మజిలీకాపురము, 3. పిలిథిట్, 4. కాన్పూరు, 5. ఫాటిపూరు, 6. బాండా, 7. హమీర్పూరు, 8. అలహాబాదు, 9. బాన్స్, 10. బాలూఘాన, 11. కాశీ, 12. గాన్పూరు, 13. గోండా, 14. ఖజుర్, 15. జేరాడ్పూర్, 16. బాదాక, 17. ఘాజీపూరు, 18. బాలియా, 19. గోరఖపూరు, 20. జున్సి, 21. అజంగ, 22. నయోటూల్, 23. అలౌరా, 24. గార్వాల్, 25. లక్నో, 26. ఉన్, 27. రాయబరీ, 28. సీతాపూర్, 29. ఫరీ, 30. బాహారీ, 31. మూరదాబాదు, 32. బులందశర్, 33. అలిగర్, 34. ఆగ్రా, 35. ఫరూక్ ఖాద్, 36. మీర్జాపూర్, 37. మోరాయి, 38. మజిలీపూర్, 39. ఇటావా, 40. ఈటా, 41. బారీ, 42. బిజినార్, 43. ఫిజాబాద్, 44. నుల్తాకాపుర, 45. బారాంకీ.

ప్రతిపంట్

ఈ రాష్ట్రములో ప్రతి మొక్కలక కంటేను. ఇందు 15 లక్షల ఎకరములకు పైగా ప్రతి పండింపబడును. ఇండియాలో 10 వంతులు పంట అనిటనే కంటేను. ఆ ప్రతిపంట పండిగనండి 20 నెంబరు వరకు వడుకుటకు తగియుండును. ఈ రాష్ట్రములో ప్రజలు అందరూ కర్షకసాయదారు లగుటచే నూలు వడుకు పని సామాన్యముగ గలదు. తీరక ఉన్న పుడు వడికి సంపాదించిన డబ్బులు యె దులకైన వాడుకకు వచ్చును. అయోధ్యలోని కిసన్ జిల్లాలో ముఖ్యముగ రాటములు సాధారణముగ ఉపయోగములో నున్నవి.

ఖద్దరుని రాష్ట్రము

1921 డిసెంబరులో రాష్ట్రీయంతటను 3 లక్షల రాటములు పనిజేయుచున్నట్లు అంచనా వేయబడినది. అప్పుడు నిష్పంధవిధానము వివిధ నాచరణలో పెట్టబడుటచేత దూది ఏకలను సుదైవేయింపబడునని, నూలును కొనుటకు గాని ఏకాల్లు చెడిపోవడమందుటకు వీలు కాకపోయెను. ఇప్పుడు ఖద్దరు కార్య పున్న రాష్ట్రములలో ముఖ్యముగ జరుగుచున్నది. ఈ రాష్ట్రమునందు రాటము నూలు చాల దొరుకును. నేతగాండ్రును చాల మంది గలరు. ఈ రాష్ట్రములో నేతగాండ్రు మూడు మేల గల స్థానముల నేతములు గలవు. అవోట్ట కద్దరునే తయారుజేయుచు చుండినయెడల చాల తృప్తికరముగ పని జరుగును. అట్టి స్థానములలో ముఖ్యములు, ఫిజాబ జిల్లాలో తాండయన్న, అజంగ జిల్లాలో మాపున్న, బారాబంకీ జిల్లాలో కాశీ, నబాద్ జంజయూ, గోరఖపూరు జిల్లాలో మాపుకన్న, బిజినూరు జిల్లాలో నాగిసాయన్న గలవు. ఈ స్థానములలో నేత కరి శ్రమ ఎక్కువను అభివృద్ధిలో నుండెను. అవోట్ట వేలకొలది నేతగాండ్రుగలరు. తగినంత నూలుండిన వడుకు నూలు నేతవ చుని వారు చాలమంది ప్రతిన గైకొనుచున్నారు. కద్దరు పున రుద్ధాంతకు ఈ రాష్ట్రములో ముఖ్యములని పదిస్థానములు ప్రత్యేకింపబడి, అవోట్ట ఖద్దరునే తయారుజేయు నుద్దేశింపబడినది. ఈ నేత నేయు వోట్టకు చట్టపట్నముల వడుకు పను తక్కువగ మొదలు పెట్టించబడును. నూలు యెక్కువగ తయారుగుచున్న వోట్టనుండి దూది కాతలిన వారికి సుదైవేయుటకు ఒక కేంద్రసంఘము స్థాపింప నుద్దేశింపబడినది. అజంగరు జిల్లాలో మా అను స్థానము యీ పద్ధతులపై నిర్బంధపడినది. ఇప్పుడు అజంగరు ఖద్దరు చాల యెక్కువగ, తయారుజేయు స్థానమైనది. ఫిజాబలో పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూ యెలు నుండి విడుదలయైనపుడు ఫిజాబు జిల్లాలో తాండా మందు కద్దరు ప్రచారమును గావించెను. అప్పుడాయినను పుకల ఆరెన్నజేసి, దానిలో తాండా మందు ఖద్దరు ప్రచారమున కాటంకముగల్గెను. ఒక్కొక్క స్థానమునందు ఖద్దరు పునరుద్ధారణజేసి, నేతగాండ్లకు యింటివద్ద నూలును సప్లముజేయుటకును, వారు నేయు గుడ్డను నిలువలేకుండ కొనుటకును 10 వేల రూపాయలు కావలయును.

ఈ పెద్ద పెద్ద స్థానములు 10 గాక యింకను 20 చిన్న చిన్న కద్దరు అభివృద్ధిజేయుటకు నేర్పరుపబడినవి. 1921 సంవత్సరములో కద్దరు ప్రచారముకొరకు నేతములగు జిల్లా కార్మికుల సంఘములకు 75 వేల రూపాయలను పెట్టుబడి పెట్టెను. ఈ సంవత్సరము కార్మికుల నిధినుండి పెద్ద మొత్తమును ఖద్దరు ప్రచారమునకు ప్రత్యేకింప నుద్దేశింపబడినది. ఈ మధ్యనే రాష్ట్రీయ ఖద్దరు కామియిటి నిర్బంధపడినది.

కూలిలు, ధరలు

సంయుక్త రాష్ట్రములలో కద్దరు ఉత్పత్తికి, తక్కువ కూలి ఖర్చుండుట చాల సహాయకరముగ నుండెను. ఏకలు జేయువారికి గలరు. 80 కులములు. నేత ఏకలు జేయుటకు 2, 3 అణాలు పుచ్చుకొందురు. చాలవరకు 6 కులములు 15 నెంబరులవరకు నూలు వడుకుచును. ఎక్కువ 10 క నెంబరుల తగ్గియుండును. దారము సాధారణముగ సాపుగానుండి బాగా పురిగి లి యుండును. కాని యీ ను ప్య నే కడుకుటలో గూడ నాణ్యము వాచ్చునది. పదన నెంబరులవరకు 80 కులములు నేత నూలు వడుకుటకు 6 కులము 3 అణాలు పుచ్చుకొందురు. అంతకన్న పెద్ద నెంబరు 12 అణాలు పుచ్చుకొందురు. నేత కిక్కిరిగానే యుండును. వడుకుట మిల్లునూలు నుపయోగించువాడుక గలదు కొన్ని వోట్ల చాల కలితీ ఖద్దరు కయూన జేయబడుచున్నది. మిల్లునూలు నుపయోగించకుండ ప్రచారముజేయును నూలు వాడెను ఇభివృద్ధి జేయవలయును. కలితీ ఖద్దరు స్థానే శుద్ధ ఖద్దరును గుల భయక తయారుజేయవచ్చును. నేత నేయుటకు 26 అంగుళాల వెడల్పుకు గలనీ 2 అణాలును 30 అంగుళాలకు 0.2-2 యు, 35 అంగుళాలకు 0.2-6 యు, 42 అంగుళాలకు 3 అణాలును 45 అంగుళాలకు 0.5-9 ను పుచ్చుకొనబడును.

ఖద్దరు ధరలు 27 అంగుళాల వెడల్పు గుడ్డ గలది 6, 7 అణాలును, 30 అంగుళాలకి 6 వెడల్పు 3 అణాలును, 36 అంగుళాలకి 8, 8½ అణాలును, 40, 42 అంగుళాలకి 9½ నుండి 10 అణాలవరకును, 44, 46 అంగుళాలకి 10½ నుండి 12 అణాలవరకును గలవు.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో అనేకరకముల ఖద్దరు ధోవతులు, తుండ్లు, చొక్కాగడ్డలు, చీరలు తయారుచున్నవి. ఆ గ్రామాల సంజీవితము దొరుకును. ఈ రాష్ట్రములోని రాటములు పూర్వకాలపునే అవి 1½ మెదల 5 రూపాయలవరకు ఖరీదుండును. సాధారణముగా రాటము 3-8-0 ఖరీదు జేయును.

రాటములు, నూలుతయారు

గోరఖపూరు పట్టణములో 850 రాటములును, జేరాదూ నులో 400 ను, బాన్స్ పట్టణములో 200 లను, ఫాటీపూరులో 500 అను, సీతాపూరులో 500 అను, బరీలో 600 అను, మజిలీకాపురములో 700 అను, ఘాజీపూరులో 2000 ను, బారాబంకీలో 2000 ను, ఫిజాబాదులో 19000 ను, అజంగరు లో 14000 ను, ఫరూకాబాద్ లో 21600 ను పనిజేయుచున్నది. గోరఖపూరు పట్టణములో 840 పానలును, జేరాదూ లో 500 పానలును, బాన్స్ పట్టణములో 3200 పానలును, ఫా టీపూరులో 640 పానలును, సీతాపూరులో 280 పానలును బరీలో 1200 పానలును, మజిలీకాపురములో 1200 పానలును, ఘాజీపూరులో 2400 పానలును, బారాబంకీలో 1100 పానలును, ఫిజాబాదులో 8000 పానలును అజంగరులో 8520 పానలును ఫరూకాబాదులో 32000 పానలును నూలు నెలకు తయారుచున్నది.

గోరఖపూరు పట్టణములో 2 వేల గజములును, బాన్స్ పట్టణము 2 వేల గజములును, ఫాటీపూరులో 7 వేల 5 వందల గజము లును, మజిలీకాపురములో 1500 గజములును ఫిజాబాదులో 40 వేల గజములును, బిజినూరులో 2 వేల గజములును, ఫరూకాబాదులో 185 వేల గజములును కద్దరు గుడ్డ నెలకు తయారుచు న్నది. ఇదంతయును కుద్ధిశ్రమే. ఈ సంఖ్యలు 1922 జూను ఆఖరు కియైనవి. ఇప్పటికితెను ఈ రాష్ట్రములో నిర్బంధ ఫలితములు పోతేను.

ముగింపు

అలహాబాదులో పట్టణ కార్మికుల సంఘముకొరకు కాంగ్రెసు ఖద్దరుకాణ మొకటి పెట్టబడినది. అట్టి ఖద్దరుకాణములు పెచ్చయి నూలు ఇచ్చినపుడు అందుకు మాజగ ఖద్దరు నిచ్చి యింకర వ్యాపారశ్రమ ఖద్దరులో తాగడము దీయటంప జేయుట కరసరము గలదు. అలహాబాదులోని కొట్టు బాగుగ పని జేయుచున్నది. అలహాబాదులోని కర్తవ్యుల కొడమ విశే కక ప్రయత్నము జేస్తున్నది. ప్రతి యాని జేస్తున్నది. నేత మావా వేయగా ఇచ్చిన 4 వేల రూపాయలను గుడ్డలవరకుల వ్యయ పూర మం ద తి వారు ఈ కాంగ్రెసు కొట్టు కిచ్చుటకు తీర్మానించునని. సంయుక్త రాష్ట్రములలో, అలహాబాదు మారంభమనండియు, వర్షము విశేక కర్తవ్యముల జేప్పించకుండ నిత్యావసరములకు ప్రచారము బాగుగ జరుగుచుండెను. కాన్పూరు, అలహాబాదు పట్టణముల వండి ముఖ్య ప్రదేశములలో వర్షము కొత్త విశేక ప్రయత్నముల జేప్పించుచు పూచీచ్చిరి. 1922 వ సంవత్సరములో, అలహాబాదు కాన్పూరులందు కొందరు కర్తవ్యులు అప్రతినను ఖంగము జేసిరి. ఆ కెండువోట్లను వికటింప ప్రారంభింపబడినది. అలహాబాదులో వికటింగు జేసినందులకు పండితజవహర్లాలు నెహ్రూ యును, ఆయన కహచరలును, ప్రజలను భయపెట్టి రని నేరము నిరూపింపబడి విడిపించబడిరి. వ్యాయమునకు భంగము గావించు నదెనని వేక్ష కర్మకర్తలయిరి. ఇటుల చర్యనినీగినవను, అవసరమైనవోట్ల వరకు వికటింగు ప్రారంభింపబడినది.

గుజరాతు

గుజరాతు కాంగ్రెసు రాష్ట్రమునందు బొంబాయి రాజధానిలో గుజరాతి భాష మాట్లాడు జిల్లాలు చేరియున్నవి. అందు అనాన్యవాదము, కెయిరా, బ్రోచి, నూరతు, వంచవనాలు జిల్లాలును, కర్ణాటకానాదు, ప్రక్కలనున్న స్వతంత్రసంస్థానములు గలవు. రాష్ట్రీయ ముఖ్యస్థానము అనాన్యవాదానందు గలదు. గుజరాతు రాష్ట్రమునందు ప్రతియొక్కరక పంటను, ఆప్రతి చాలమొకరకపుది బిడి (బోడి) ప్రతియొక ప్రసిద్ధికర్మక. కెయిరా, బ్రోచి, నూరతు వంచవనాలు జిల్లాలలో ప్రతియొక విశేష ముగ కంటకుంటు. బొంబాయి, అనాన్యవాదాదు ఇండియను మిల్లులలో బ్రోచి ప్రతియొక యెక్కువవాడుకలో నున్నది. జపా నునాత ఈ ప్రత్తిని జేప్పించుకొనును.

ఉత్పత్తి

ఈ రాష్ట్రము గాంధీ మహాత్ముని జన్మస్థామయై, ఆయన వాయుకర్మ ముండుటలకు నిద్రు ఖద్దరు ఉత్పత్తమును బాగుగ నాటకొనెను. 1915 లో మహాత్ముడు సమృద్ధిపడ్డన సత్యాగ్రహ శ్రమమున స్థాపించెను. కల్యాణములకు వరుకునేత పనులు ముఖ్యముగ నేర్పబడును. ఈ ఆశ్రమము ఖద్దరు ఉత్పత్తమునకును, రాటమునకును ఉత్పత్తి స్థానమయిను. భారతదేశముకంటె వ్యాపకముగ నేతయుకడు, కర్మకసాను పని జేరొజులలో రైతులు పనిజేసికొనుటకును, గ్రామస్వా తంత్ర్యము జేసికోవంక సంకుటకును, వర్షములు తేవున్నచు కరవులేకుండ జేయుటకును రాటమే ముఖ్యముగ గృహపరిశ్రమము. గుజరాతులోను, కాభియవాదులో కట్టములు అరుదుగ గలచుండును. 1918 లో గొప్పకర్వు సంభవించెను. భారతదేశ మంతయును దిగిగచ్చిన మహాత్ముడు జేతకుంటకు కార్మికులతో తాండవ భాషించుటలు గనుగొని, కలవు నమ యములలో కాటంక సంవిధానమువారిగ నుండు సరియను, కరవులేకుండ జేయునీయు కను గొనెను. ప్రభుత్వము వారు పచ్చికు పచ్చు కా ఖక్రింద కరవు నివారణ కనుల నేర్పరచి కహామజేయుచుండుట. అట్టి నివారణ పాతములకలన కరవు తగ్గుట పూర్తిగ జేతకోపుటయేగాక గ్రామజీవిత సౌభ్యమును గూడ కలవరపరచును. రాటము గ్రామజీవితమును కాతముగ స్థిరపరచుటకు సహాయముగనుండుట. గాక కాటకమునకు నివారణ పోకరి తక్కువరముగ నిర్మాణముగూడ నుండుండును. గుజరాతులో కలవు నివారణకు కాటము బాగుగ పనిజేయును. పూరి, కల్నా కరవులలోగూడ రాటము పుచ్చిసాధకముగ నుండుటలకు, అమూల్య ప్రతిభ గాంచెను. భారతదేశ సంస్థానపుర్వులకు శ్రీయుత ఆధ్యకాలు వి. తిక్కదాసు కభియవాదులో కద్దరు పనిని జేయుచును స్వావధారముగ, రాటము గ్రామములలో కాపుష్ట్రీలచే వొక భాగ్యదేవతగ భావించుచున్నదని తెలిపిరి. గుజరాతులో పనునూలు నేయుటకు కలయునంతమంది నేతగాండ్లు గూడ గలరు.

నిర్మాణము

గుజరాతులో కద్దరుపని ఒకపద్ధతివిధ జరుగుచున్నది. అచట శ్రీయుత లక్ష్మీదాసు పునమోత్రం, శ్రీయుత సుగల్లాలు గాంధీగారముల యంతయును పనిజేయుచున్నారు. అచటకుకు పైగా రాటములు పని జేయుచున్నవి. ఇతర రాష్ట్రములలో రాష్ట్రీయల సంఖ్యనుబట్టి తయారుగునూలు, బట్టకన్న యెక్కువ యెక్కువ తయారుగును. కద్దరు ఉత్పత్తికి రాటమువిధ నెక్కువనూలు తయారుగునూలు జేయబడుచుండెను. సత్యాగ్రహ శ్రమములో పని నేర్చుకొనినవారల నేతలు యిండుటలకు కద్దరును తయారుజేయుటకు అన్ని వ్యాఖలలోను శిక్షణబొందినవారనే టలు యీ రాష్ట్రములో గలరు. కలర్మిటిలోని సత్యాగ్రహ శ్రమమును బాది యీ రాష్ట్రములో న నేక వోట్ల స్వరాజ్య ఆశ్రమములు స్థాపింపబడినవి. తాలూకాలో చాలమందిజనులు అచట తయారైన కద్దరు ధరించుచుండిన ము తుపైని కాగనోలంఘనమును ప్రారంభించుటకు, ఖద్దరుకార్యక మము పూర్తియైనట్లుల మహాత్ముడు కనుగొనిన బాగోలితాలూ కా యీ రాష్ట్రములోనిదే. మహాత్ముడు స్వయముగ స్థానిని కెయిరాపన్నుల నిరాకరణము వలన, అచట నుంచి శిక్షణపో గిన ప్రచారకులుండి మృగయభూకనముగ కద్దరుధరమును సాగించు చు ఆంధ్రదేశమును యింటింటికి వ్యాపింపజేసి నూరతు, నడియూడు, అనాన్యవాదాదు ముగ్ధునిపొడిటిలి అనహాయవాదము నకలంబించి చాతీయపా కాలుల నిర్మించి అందు రాటము వడుకుట ప్రవేశపెట్టిరి. వాల టీరుకా ఖద్దరును ఇండివి విశేకపుగడ్డల బొట్టకర్తుకు జేర్చి పిక్క టీరుకా వాగంభించింది ప్రభుమును యీ రాష్ట్రములోనే.

తయారుతెక్క

రాష్ట్రీయంతటను కద్దరు కెంత తయారుచున్నదో తెక్క లచ్చియును సరిగాచాలెను. కాని ఒక తాలూకాకు వెప్పినతెక్క లనుబట్టి మిగిలినవోటగూడ నంతయుని జేపునచ్చును. కెయిరా జిల్లాలో ఒక తాలూకాలో 400 రాటములు గలవనియు నెల

గడియారము వ్యాపారస్తులు, తపాలపెట్టు నం ఫిర్, మద్రాసు,

మేడపాళ్ళ దారుడు,

